

Glasnik AMCA-FA

Glasilo Hrvatske udruge diplomiranih inženjera Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Almae Matris Croaticae Alumni - Facultas Aedificandi

God. XII, broj 1, 2013.

ISSN 1334-1030

TEMA BROJA
FILANTROPIJA I ZAKLADNIŠTVO
NA VISOKIM UČILIŠTIMA

RAZGOVOR S POVODOM

PROF. EMER. DR. SC. VESELIN SIMOVIĆ

ALUMNUS GRAĐEVINSKOG FAKULTETA

NIŠTA NIJE NEMOGUĆE

Poštovani *alumni!*

Građevinski fakultet obilježio je pola stoljeća samostalnog djelovanja te je tako i dio ovog broja Glasnika AMCA-FA posvećen ovoj obljetnici. U prošlom broju smo se pozabavili tim pedesetogodišnjim razdobljem, a u ovom broju donosimo nove članke vezane uz ovaj jubilej.

No, tema ovog broja je Filantropija i zakladništvo koja čeka na realizaciju već nekoliko godina. Zbog problema sa financiranjem sveučilišnih aktivnosti, ova tema postaje sve važnija kad se govori o razvoju sveučilišta i njegovih sastavnica. Istu temu obrađuje i glasilo AMAC Saveza alumni društava našeg sveučilišta, a naš Glasnik je dao svoj obol obradivši ove teme na svoj način ukazujući i na sjajne primjere iz naše prošlosti. Tako se možete upoznati i sa filantropskim djelovanjem dva hrvatska velikana, koja su svoju imovinu ostavili za osnivanje Tehničke visoke škole odnosno Tehničkog fakulteta. Riječ je o biskupu Jurju Žerjaviću i arhitektu Martinu Pilaru. Iako europska sveučilišta strahuju od njihove amerikanizacije, donosimo i jedan prilog o filantropiji na nekim svjetskim sveučilištima.

Koliko je važno obrazovanje, pogotovo u svjetlu kriznih vremena, stalnih preispitivanja o opravdanosti brojnih testiranja, pripremljenosti srednjoškolaca za studij kao i boljkama bolonjskog načina studiranja, vidljivo je iz finskog modela obrazovanja, njihovog trenutno najpoznatijeg izvoznog proizvoda. Vjerujemo da će ovaj članak mnoge potaknuti na razmišljanje.

Građevinski fakultet je i prije bolonjskog modela studija obrazovao jako dobre inženjere, koji su i van granica zemlje bivali priznati. O tome govori i Iten Rolf, Švicarac koji je diplomu stekao upravo na našem fakultetu. O čovjeku koji danas vodi svoju firmu u Švicarskoj s motom 'Ništa nije nemoguće' donosimo članak koji ćete sigurno pročitati sa zanimanjem.

U ovom broju možete pročitati napis i o našim studentima, koji uz redovnu nastavu već u studentskim danima ostvaruju vrijedne rezultate u vannastavnim aktivnostima. Riječ je o grupi studenata sa konstruktorskog usmjerenja koji su na jednom međunarodnom stručnom studentskom natjecanju osvojili prvo mjesto, a donosimo i primjer uspješnosti naših studenata sportaša amatera, koji nerijetko pobjeđuju u sveučilišnoj ligi, ali i van zemlje, kako je to pošlo za rukom ženskoj košarkaškoj ekipi Građevinskog fakulteta.

Vizuelni simbol našeg Sveučilišta u Zagrebu je zgrada na Trgu maršala Tita u kojoj je smješten rektorat. Gotovo svi alumni će znati da istu zgradu rektorat dijeli i s Pravnim fakultetom, ali malo je onih koji znaju išta o povijesti te zgrade. U ovom broju obogatit ćemo vas novim spoznajama i o ovom našem sveučilišnom simbolu.

Uz redovite rubrike i ostale zanimljivosti vjerujem da ćete i ovaj broj pročitati sa zadovoljstvom i informirati se o značajnijim događanjima vezanim uz proteklo jednogodišnje razdoblje.

Vaš urednik

NOVO STARO RUKOVODSTVO GRAĐEVINSKOG FAKULTETA

Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu vodit će i u sljedeće dvije akademske 2012./2013. i 2013./2014. dosadašnja dekanica prof. dr. sc. Vesna Dragčević. Kao jedina kandidatkinja izabrana je jednoglasno na ovu časnu i odgovornu dužnost na 157. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 16. svibnja 2012. godine.

Kao što je i najavila prilikom svog reizbora, u obnašanju dužnosti dekanice pomagat će joj isti prodekani: prof. dr. sc. Tomislav Ivšić za znanost, prof. dr. sc. Krešimir Fresl za nastavu, prof. dr. sc. Anita Cerić za međunarodne odnose i suradnju te prof. dr. sc. Neven Kuspilić za poslovanje. Njihov izbor potvrdili su članovi Fakultetskog vijeća na 158. redovitoj sjednici održanoj 4. srpnja 2012. godine.

PRIJEDLOG JEDINSTVENE e-mail ADRESE ZA ALUMNE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Predsjedništvo Saveza AMAC-UZ pokrenulo je inicijativu da svi alumni Sveučilišta u Zagrebu dobiju stalnu e-mail adresu s jedinstvenom oznakom domene 'alumni.unizg.hr'. To bi bio jedan od načina vezivanja bivših studenata za svoje sveučilište, ali bi se time iskazivala i jedinstvenost i integriranost sveučilišta. Ova aktivnost je pokrenuta na poticaj predsjednika AMAC Alumni Fakulteta elektrotehnike i računarstva mr. sc. Srećka Seljana, koji je i zadužen da pripremi tehničke podloge za realizaciju ovog projekta. Sveučilišni računski centar (SRCE) obavio je svoj dio posla te se očekuje aktiviranje ovih mail adresa koje će imati sljedeći oblik:

ime.prezime@alumni.unizg.hr

BROJČANO STANJE UDRUGE AMCA-FA

Udruga ima trenutno 794 člana te se i dalje ubraja među najbrojnije alumni udruge na Sveučilištu u Zagrebu. Pozivaju se članovi da ažuriraju promjenu osobnih podataka, prvenstveno kontakt adresu i e-mail adresu budući se svake godine vraća dio poštom poslanih 'Glasnika AMCA-FA'.

J.K.

O aktivnostima Udruge AMCA-FA

Alumni udruge u Hrvatskoj i u svijetu, posebice anglosaksonskom, teško se mogu uspoređivati po svojim aktivnostima. Da jedna aktivnost postane tradicijom potrebno je mnogo vremena, a da bi prave alumni aktivnosti zaživjele, potrebna je i koliko toliko povoljna ekonomska situacija. Hrvatskim alumni udrugama nedostaje sve navedeno.

U takvim okolnostima vrlo je teško osmišljavati nove aktivnosti i promicati postojeće. S takvim izazovom se susreće i naša alumni udruga AMCA-FA. Nismo zadovoljni onim što se događa na većini alumni udruge Sveučilišta u Zagrebu, a to je, kako je napisao prof. Rogošić u uvodniku najnovijem broju glasila AMAC, "...da formalne alumni organizacije manje-više uspješno djeluju kao mjesta dobre atmosfere, odnosno da pripomažu održavanju neformalnih mreža." To je trebao i bio je u početku jedini mogući način početka djelovanja. Ali, nakon desetljeća i više, to ne može biti dovoljno i jedina istaknuta djelatnost. Naša udruga je ostvarila nekoliko aktivnosti vrlo specifičnih s točno određenim ciljevima. Te aktivnosti su bile prepoznate i na sveučilišnoj razini, ali je bila vidljiva i njihova implementacija u drugim alumni udrugama, što pokazuje da smo imali određenu viziju i širinu. Neke aktivnosti, poput pomoći pri zapošljavanju mladih inženjera, više nemaju svoje značenje u onom smislu koje su imale u vrijeme njihovog pokretanja zbog ekonomske krize kojoj se još uvijek ne nazire kraj, a upravo je građevinarstvo jedna od najpođenijih grana.

Istina je da naša alumni udruga ima i dalje svoju viziju u kojem se treba razvijati udruga. Međutim, za realizaciju tih zadaća, koje su sve zahtjevnije, potrebni su novi ljudi koji su spremni odvajati značajniji dio vremena za njihovo provođenje i etabliranje kao stalne djelatnosti. Nažalost, u našoj udruzi se gotovo pa ne može doći do takvih dobrovoljaca. Pokušat ćemo ponovno poraditi na animiranju posebice mlade i srednje generacije članova kako bismo ostvarili barem dio onoga što bi u narednom petogodišnjem razdoblju trebala biti aktivnost alumni udruge s jasnim interesom i na strani fakulteta i na strani alumna.

Kao što ćete vidjeti iz napisa u ovom broju, Građevinski fakultet je uspješno prošao dva akreditacijska postupka. U svakom od njih ocjenjivana je i aktivnost alumni udruge odnosno poveznica fakulteta sa svojim bivšim studentima. Za razliku od nekih drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, naš je u ovom dijelu dobio pozitivnu ocjenu bez zamjerki što bi trebalo biti zadovoljstvo i fakultetskoj upravi i članovima AMCA-FA. Upravo zbog toga trenutno smo svjedoci osnivanja alumni udruge na fakultetima, koji ih još nemaju, velikim dijelom upravo zbog ispunjavanja uvjeta iz akreditacijskog postupka.

Ipak, jedna od davno predviđenih aktivnosti alumni udruge koja bi obuhvatila poslodavce i naše bivše studente s oko petogodišnjim radnim iskustvom izostala je zbog slabog zapošljavanja mladih inženjera. Međutim, alumni udruga bi trebala poraditi zajedno sa svim članovima na zadržavanju bivših studenata u Hrvatskoj da zemlja ne ostanje bez visokoškolovanog kadra u području graditeljstva. To je sigurno tema koju bi trebali razmotriti naši bivši studenti današnji poslodavci.

Tradicionalno pred godišnju skupštinu naše udruge izlazi novi broj Glasnika AMACA-FA, koji i ovaj put dolazi do vas s najnovijim vijestima iz alumni zajednice i našeg fakulteta. Vrijedno je reći da izlazimo već 13 godina i jedno smo od samo tri glasila alumni udruge na Sveučilištu u Zagrebu.

Svake godine objavljuje se i naš prilog u godišnjacima Građevinskog fakulteta, pa je tako objavljen i veći prilog u Spomenici koja je izdana povodom 50 godina samostalnosti Građevinskog fakulteta. Napravljeno je i nekoliko priloga za glasilo Saveza AMAC društava kojim se promovira ugled Građevinskog fakulteta ali i pojedinih alumna.

I dalje vas pozivamo da se uključite u naše tečajeve stalnog stručnog usavršavanja, jer ćete i na takav način pokazati pripadnost svom fakultetu i nakon stečene diplome. Detalje možete naći na 12. stranici Glasnika.

U cilju što boljeg i bržeg informiranja članstva redovito se obnavljaju i web stranice udruge, budući Glasnik AMCA-FA izlazi tek jednom godišnje. Po svom sadržaju, količini informacija i njihovom redovitom osvježavanju ove web stranice su među najuređenijim na Sveučilištu.

U proteklom jednogodišnjem razdoblju udruga AMCA-FA ostvarivala je kontakte s drugim alumni udrugama kao i sa Savezom AMAC/AMCA udruga.

Prof. dr. sc. Ivica Džeba, predsjednik

Pozivaju se svi zainteresirani alumni da se aktiviraju u radu udruge AMCA-FA na projektima koji čekaju svoju realizaciju. Na takav način možete pomoći da udruga nastavi širiti svoje prave alumni aktivnosti na obostranu korist te da zadrži svoju visoku poziciju na Sveučilištu u Zagrebu. Nužno je potrebno proširiti krug onih članova koji su spremni odvojiti dio svog vremena i za alumni aktivnosti kako bi se nastavio kontinuitet rada i omogućila smjena generacija.

Svi zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge AMCA-FA osobno, telefonski ili mailom.

Prof. dr. sc. Vesna Dragčević

RIJEČ DEKANICE

Kao i prethodne dvije godine, tako i na kraju ove 2012. godine, u listu naše Udruge „Glasniku AMCA-FA“, želim se osvrnuti na postignuća u protekloj godini te planovima za budućnost.

Posljednje su dvije godine protekle u opsežnim pripremama za provedbu više postupaka vrednovanja, o kojima smo pisali i u prošlogodišnjem glasniku, a koji su se u protekloj godini intenzivno i odvijali. Treba spomenuti da prvi ovakvi postupci započinju još 1995. godine kada je Fakultet izradio svoju prvu Samoanalizu, ali ipak značajnijih pomaka nije bilo do usvajanja Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju 2010. godine. Ovaj se Zakon oslanja na inozemnu praksu promicanja kvalitete prema kojem sva visoka učilišta i znanstveni instituti podliježu periodičnoj reakreditaciji svakih pet godina. U 2012. godini Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO), kao punopravna članica Europske udruge za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju - European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) i kojoj je 2011. godine potvrđena vjerodostojnost kao europske agencije ovlaštene za provođenje postupaka vanjskog osiguravanja kvalitete u čitavom Europskom prostoru visokog obrazovanja (EHEA), uspješno je provela postupak reakreditacije sukladno nacionalnim propisima. Temeljem Akreditacijske preporuke Agencije, Ministar znanosti obrazovanja i sporta u studenome 2012. godine izdao je Fakultetu potvrdu o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti.

Pored obvezne nacionalne reakreditacije na Fakultetu je provedena i međunarodna akreditacija studijskih programa preddiplomskog i diplomskog studija tijekom 2011. Provela ju je njemačka akreditacijska agencija ASIIN (*Akkreditierungsagentur für Studiengänge der Ingenieurwissenschaften, der Informatik, der Naturwissenschaften und der Mathematik*). Studijski su programi uspješno akreditirani i dodijeljen im je certifikat *EUR-ACE Label* u travnju 2012. godine. To je veliko priznanje Fakultetu i velika pogodnost studentima, jer diplome koje stječu postaju automatski priznate u Europi i SAD-u.

Nastava se odvijala redovito i bez većih poteškoća. Znanstvenoistraživački rad odvijao se osim u okviru poslijediplomskog studija i kroz 18 znanstvenoistraživačkih projekata financiranih od Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta, 9 projekata financiranih od Fonda za razvoj Sveučilišta u Zagrebu i sljedećih međunarodnih projekata: 2 znanstveno-istraživačka FP7 projekta, 2 COST akcije, 2 CIP Eco – Innovation projekta iz programa za konkurentnost i inovacije i projekta BUILD UP Skills Croatia iz programa CIP-IntelligentEnergyEurope koji je pokrenut na poticaj Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja u cilju uspostave sustavne i kontinuirane izobrazbe sudionika u gradnji za energetske efikasnu gradnju.

Doprinos međunarodnoj prepoznatljivosti i boljem pozicioniranju u europskom visokoobrazovnom i istraživačkom prostoru svakako je pokretanje dva studija na engleskom jeziku. Po odluci Senata o osnivanju i izvođenju preddiplomskog sveučilišnog studija Inženjerstva na engleskom jeziku (*Undergraduate Study in Engineering*) i upisom u Upisnik MZOS-a u travnju 2012., stečeni su uvjeti za početak izvođenja nastave navedenog studijskog programa čiji je nositelj Sveučilište u Zagrebu, a izvode ga, osim Građevinskog fakulteta, i Fakultet elektrotehnike i računarstva, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Fakultet strojarstva i brodogradnje te Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije. Također su stečeni uvjeti (studij je akreditiran na Sveučilištu) za izvođenje združenog doktorskog studija *Joint Doctoral Programme Geo-Engineering and Water Management* u okviru programa CEEPUS (*Central European Exchange Program for University Studies*) u kojem sudjeluju četiri sveučilišta: Technische Universität Graz, Univerza v Mariboru, Budapest University of Technology and Economics i Sveučilište u Zagrebu s kojeg taj studij zajedno organiziraju Građevinski, Rudarsko-geološko-naftni i Geotehnički fakultet.

Osiguranje kvalitete nastavnog procesa kao i ostalih aktivnosti na Fakultetu stalna su tema, kontinuirano se prikupljaju relevantni podaci koji se analiziraju i o kojima se raspravlja na svim tijelima Fakulteta, a kako bismo ostvarivali viziju koju smo si zacrtali.

Ipak, treba reći da postoji bojazan da zbog smanjenja financiranja iz proračuna, posebice se to odnosi na znanstvenoistraživačku djelatnost, i smanjenje vlastitih prihoda Fakulteta zbog stanja u građevinskoj privredi, neće biti moguće zadržati postignutu kvalitetu čak niti uz veliki trud i angažman nastavnog osoblja. Zato se nadamo da će aktivnosti koje provodimo naići na razumijevanje i biti svojevrsan poticaj Sveučilištu i resornom Ministarstvu na akcije koje će pomoći da Fakultet kao i do sada ne zaostaje u razvoju za europskim fakultetima s kojima se uspoređuje.

POLA STOLJEĆA SAMOSTALNOSTI GRAĐEVINSKOG FAKULTETA OBILJEŽENO SVEČANOM SJEDNICOM

U velikoj predavaonici Arhitektonskog, Građevinskog i Geodetskog fakulteta, koja više nije nimalo nalik onoj od prije pola stoljeća, obilježena je 19. prosinca 2012. godine svečanom sjednicom 50. godišnjica samostalnosti Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prisutne je najprije pozdravila dekanica Građevinskog fakulteta prof. dr. sc. Vesna Dragčević te je u kraćem izlaganju ukazala na sve najbitnije trenutke koji su se dogodili u pola stoljetnoj povijesti fakulteta. Posebno se osvrnula na tri godine kao najznačajnije. Uz 1962. kao godinu osnutka samostalnog fakulteta, značajne su 1977. godina kada fakultet djeluje u sastavu Građevinskog instituta kao Fakultet građevinskih znanosti (FGZ), 1991. kada Građevinski fakultet izlazi iz sastava GI-a te 2003. godina kad se izdvajaju stručni studiji u sastav Tehničkog veleučilišta. Upoznala je prisutne is današnjom organizacijom fakulteta kao i sa strukturom upravljanja. Danas je fakultet djeluje kao vrsna znanstveno-istraživačka i nastavna ustanova sa suvremeno opremljenim laboratorijima.

Potom su sva četiri prodekana kao i tajnik fakulteta podsjetili prisutne o značajnijim događanjima i dosezima nastavnika i studenata u područjima za koje su zaduženi. Izlaganja su bila vrlo sadržajna, odmjerena i prilagođena ovoj svečanosti te su se prisutni podsjetili na neke zanimljivosti, dok su se mlađi naraštaji fakultetskih nastavnika i upoznali s dijelićem bogate fakultetske povijesti.

Prodekan za nastavu prof. dr. sc. Krešimir Fresl prisjetio se brojnih promjena i osuvremenjavanja nastavnih planova i programa, broja studenata i diplomiranih inženjera, koji su stekli diplome na ovom fakultetu. Također se održavaju redovito i tečajevi u sklopu cjeloživotnog obrazovanja. Podsjetio je prisutne i na veliku pomoć koju je Građevinski fakultet u Zagrebu pružao u osnivanju novih i održavanju postojećih građevinskih fakulteta u Hrvatskoj pa i u regiji.

Svečana sjednica

Prodekan za znanost prof. dr. sc. Tomislav Ivšić ukazao je na kontinuitet znanstveno-istraživačkog rada na ovoj visokoškolskoj ustanovi koji datira od njenih najranijih početaka. Uz brojne znanstveno-istraživačke projekte financirane iz domaćih izvora, rađena su istraživanja i u okviru tehnoloških projekata, a sve su zastupljenija istraživanja i u okviru europskih projekata. Fakultet organizira poslijediplomsku nastavu, koja se danas odvija kroz doktorske i specijalističke studije.

Prof. dr. sc. Anita Cerić, prodekanica za međunarodnu suradnju obnaša funkciju iz djelokruga rada fakulteta koja je formalno uspostavljena tek prije nekoliko godina. Konstatirala je da su djelatnici fakulteta kontinuirano održavali veze sa svojim kolegama u inozemstvu iako ta suradnja

sudjelovanje često nije bila formalizirana i posebno organizirana. Danas se ona sve više potiče i rezultati će biti sve vidljiviji.

Prodekan za poslovanje prof. dr. sc. Neven Kuspilić naglasio je važnost visokostručnog rada djelatnika fakulteta, koja je neophodna za kompletnost nastavnika na tehničkim fakultetima. U dugoj fakultetskoj povijesti zaposlenici fakulteta su sudjelovali u projektiranju, poslovima nadzora, ekspertizama, studijama i slično na mnogim velikim projektima u zemlji i svijetu te ih je teško posebice nabrojiti. S druge strane, zaposlenici su izdvajali za potrebe fakulteta znatna sredstva iz te djelatnosti za razvojne i nastavne potrebe bez kojih fakultet ne bi bio danas ono što jest.

Na kraju je ovom predstavljanju dao svoj obol i dugogodišnji tajnik fakulteta mr. sc. Davor Rajčić koji upoznao u najkraćim crtama upoznao prisutne sa svim najvažnijim mjenama iz aspekta zakonske regulative, koje su se dogodile na Građevinskom fakultetu kroz pola stoljetnu povijest.

Posebna zanimljivost je bilo i prisustvo bivših dekana fakulteta: prof. emer. dr. sc. Veselina Simovića, prof. emer. sc. Stanislava Tedeschi-ja, prof. emer. dr. sc. Milutina Anđelića, prof. dr. sc. Antuna Szavits-Nossana, prof. dr. sc. Željka Korlaeta, prof. dr. sc. Dubravke Bjegović i prof. dr. sc. Mladena Radujkovića. Oni su se prisutnima obratili kraćim govorom prisjećajući se svojih dekanskih mandata ili kroz anegdote iz tog vremena, što je cijelom svečanosti dalo poseban ton.

Već je postala tradicija da svečanosti na Građevinskom fakultetu uveličava svojim nastupom muški vokalni ansambl SKUD-a "Ivan Goran Kovačić" u kojem istaknuto mjesto

Muški vokalni zbor SKUD "Ivan Goran Kovačić"

tenora ima alumnus Građevinskog fakulteta prof. dr. sc. Davor Malus. Ovom prilikom su uz hrvatsku himnu *Lijepa naša domovino* i studentsku himnu *Gaudeamus Igitur* otpjevali nekoliko prigodnih skladbi.

Naslovnica monografije

Na svečanosti je promovirana i velika monografija "**Građevinski fakultet 1962-2012 - Pedeset godina samostalnog djelovanja**" koja na 425 stranica u boji i u tvrdom uzevu donosi sve najznačajnije podatke iz bogate fakultetske povijesti - prvenstveno u posljednjih pola stoljeća. Uz tekstualni uvodni dio, u kojem se podsjeća na sve važnije činjenice iz fakultetske povijesti, monografija donosi popis svih djelatnika koji su upravljali fakultetom u tom razdoblju kao i popis svih zaposlenika koji su u to vrijeme radili na fakultetu. Kroz 50 godina više puta su se mijenjali izvedbeni nastavni planovi i svi su oni navedeni za sve razine studija. Monografija sadrži i podatke o svima koji su stekli diplome na svim razinama obrazovanja, koje su se obavljale u okviru Građevinskog fakulteta. U monografiji je primjereno mjesto dano i bogatoj znanstveno-istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj suradnji, stručno-izdavačkoj djelatnosti kao i alumni udruzi AMCA-FA. Na početku monografije mogu se vidjeti preslike certifikata akreditacijske kuće ASIIN, koja je dodatno potvrdila kvalitetu najstarijeg Građevinskog fakulteta na ovim prostorima, koji je kroz svoju povijest pomogao da se oforme i stasaju i drugi građevinski fakulteti u našoj zemlji.

Nakon završene svečanosti prisutni su se nastavili družiti na prigodnom domjenku.

'NAJ' U PROTEKLIH 50 LJETA

Poštovani prijatelji Građevinskog fakulteta, kolegice i kolege članovi udruge AMCA-FA!

Poticaj za ovaj, vjerujem svima nama zanimljiv prilog, obilježavanje je 50-godišnjice samostalnog djelovanja Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Djelatnost fakulteta, sadržana u prigodnoj spomenici *Građevinski fakultet 1962. – 2012.*, otkriva neke zanimljivosti koje nisu uočljive na prvi pogled, što me ponukalo da malo „pročučkam“ neke interne podatke tipa à la *Guinness* („**NAJ**“) o životu i radu naše drage nam institucije.

Iako ovaj prikaz ima „ležeran“ karakter, treba napomenuti da su u njemu navedeni podaci autentični, dakako uz moguće pogreške uzrokovane pogrešnim navodima u spomenici (koje djelce ne sadrži greške?!) ili mojom pogreškom (uz ispriku unaprijed!). Pa krenimo redom...

NAJmlađi dekan (na početku mandata imao je 42 godine), a ujedno i dekan s **NAJ**duljim mandatom u kontinuiranom trajanju od 7 godina (1972.-1979.), bio je prof. V. Simović.

NAJviše dekana poteklo je iz Zavoda za prometnice (ukupno pet), od kojih je prof. M. Čabrian biran u dva (odvojena) mandata.

NAJdulji prodekanski staž odradio je prof. Ž. Korlaet (7 godina).

NAJdulje vrijeme na funkciji predstojnika zavoda proveo je prof. J. Radić, u dva navrata u ukupnom trajanju od 17 godina.

Prvo mjesto s **NAJ**duljim kontinuiranim radnim stažem u trajanju od respektabilne 44 godine ravnopravno dijele četiri nastavnika: prof. S. Szavits-Nossan (1921.-1965.), prof. B. Kučinić (1962.-2006.), prof. V. Šimić (1963.-2007.) i prof. J. Dvornik (1964.-2008.). Međutim, pribrojimo li njegovu *redovitom* kontinuiranom stažu od 37 godina i 12 godina u statusu *professora emeritusa* **NAJ**dulji staž u trajanju od 49 godina pripada našem doajenu prof. V. Simoviću!

Od danas aktivnih djelatnika fakulteta iz redova nastavnika **NAJ**dulji kontinuirani staž ima prof. A. Szavits-Nossan (40 godina). Rekord ipak trenutno pripada administrativnom korpusu, jer **NAJ**dulje na fakultetu neprekidno radi (41 godinu) gđa. Marija Tomičić. Tri nastavnika samostalnog Građevinskog fakulteta spadaju u rubriku **NAJ**, jer su rođeni u *pretprošlom* stoljeću: prof. V. Vranić (r. 1896.), prof. S. Szavits-Nossan (r. 1894.) i prof. M. Petrik (r. 1894.).

Spolna struktura studenata upisanih na studij se danas u odnosu na prije 50 godina radikalno promijenila. U prvih 5 godina (1962.-1966.) broj kolegica koje su stekle diplomu kretao se oko 3%, dok je u zadnjih 5 godina (2007.-2011.) taj udio narastao na gotovo 27%! **NAJ**uspješnija godina bila je 1995., u kojoj je postotak diplomiranih studentica iznosio 36%.

Slični se trendovi daju iščitati i u strukturi nastavnog osoblja (od docenta do prof. emerit.) gdje je postotak kolegica od 37% gotovo na razini kriterija za ulazak u EU (vau!). Situacija po zavodima je ipak različita: **NAJ**macho je Zavod za hidrotehniku (udio kolegica 0%), dok je **NAJ**ljepši Zavod za materijale (udio kolegica 60%). Tako i među nositeljima **NAJ**većeg broja kolegija dominira nositeljica prof. D. Bjegović (ukupno 21).

NAJplodnija godina s **NAJ**više diplomiranih inženjera (ukupno 240) bila je 1984.

NAJveći broj studenata postdiplomskog studija koji su stekli stupanj magistra znanosti u istoj godini (ukupno 40) zabilježen je 1987. godine.

NAJveći broj obranjenih disertacija (ukupno 12) ostvareno je 1981. i 1991. godine.

Sve Vas srdačno pozdravlja trenutno **NAJ**stariji djelatnik Građevinskog fakulteta prof. Ž. Korlaet.

RAZGOVOR S POVODOM

Pola stoljeća samostalnog djelovanja Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu iz mnogo razloga vezano je uz ime prof. emer. dr. sc. Veselina Simovića. U vrijeme osamostaljenja fakulteta bio je student, kasnije nastavnik na istom fakultetu, potom najmlađi dekan ali i dekan s najduljim stažom, predsjednik Građevinskog instituta u sklopu kojeg je preko desetljeća bio i fakultet, među prva tri profesora izabran je za profesora emeritusa..... U svakom slučaju jedna od najznačajnijih osoba u povijesti Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. emer. dr. sc. Veselin Simović

AMCA-FA: Sigurno znate i bez da Vam to kažem da ste svojim radom i djelovanjem postali veliko ime u povijesti našeg fakulteta. To je sigurno velika čast, ali je li Vam to nekad bio i određeni teret?

V. SIMOVIĆ: Veliko ime – to bi bilo pretenciozno isticati. Činjenica je da sam kroz jedno dulje razdoblje bio jedan od najistaknutijih članova Fakulteta. Razumije se da su neke obveze značile i veću odgovornost s kojom sam se ja bez većih teškoća suočavao i podnosio je.

AMCA-FA: Kakvo je bilo raspoloženje nastavnika uoči razdvajanja AGG fakulteta? Da li je bilo i onih koji se nisu slagali s tim?

V. SIMOVIĆ: Osamostaljivanje odjela u samostalni fakultet bio je možemo slobodno reći, jednodušno prihvaćeno od cijelog nastavnog osoblja. Koliko se sjećam nije bilo niti jednog nastavnika i suradnika koji su izražavali neslaganje s tim činom. Valja istaknuti da je već građevinski odjel AGG fakulteta obavljao samostalno većinu svojih zaduženja.

AMCA-FA: Koliko je profesora otprilike brojao tadašnji Građevinski fakultet na početku svoje samostalnosti?

V. SIMOVIĆ: Fakultet Teško mi je reći koliko je profesora bilo na Fakultetu kad je postao samostalan. Mogu istaknuti da su svi nastavni predmeti i discipline bili pokriveni nastavnicima i asistentima u stalnom radnom odnosu, osim predmeta Predvojnička obuka, kako se onda taj predmet zvao.

AMCA-FA: Fakultet se mijenjao tokom pola stoljeća samostalnosti. Biste li mogli podijeliti to razdoblje na određene vremenske odsječke po nekim karakteristikama?

V. SIMOVIĆ: U proteklih pola stoljeća koliko je Građevinski fakultet samostalan može se, po mojem mišljenju govoriti o tri razdoblja: prvo je od osamostaljenja Fakulteta do integracije u Građevinski institut, drugo je djelovanje u sastavu Građevinskog instituta, a treće je od izdvajanja iz Građevinskog instituta koje traje i danas.

AMCA-FA: Bilo je i turbulentnih vremena u pola stoljetnoj povijesti: 71. godina, integracija u Građevinski institut, ratne godine....

V. SIMOVIĆ: U proteklom razdoblju bilo je tzv „turbulentnih vremena“, kroz koja je prolazio i Fakultet kao dio cjelokupnog društva. Ono što bih posebno istaknuo je činjenica da je u svim tim razdobljima Fakultet redovito izvršavao svoje osnovne zadaće kao znanstvenonastavna organizacija. Kao najznačajnije razdoblje izdvojih bih ono za vrijeme Domovinskog rata u kojem je i Fakultet kontinuirano radio izvršavajući svoje obveze prema svojoj osnovnoj djelatnosti i prema obrani domovine.

AMCA-FA: Što biste izdvojili iz vremena kad ste bili dekan fakulteta ili predsjednik Građevinskog instituta, sa čime ste bili najzadovoljniji?

V. SIMOVIĆ: Zadovoljan sam bio načinom na koji je Fakultet bio prihvaćen u društvu, a naročito među građevinarima. Istaknuti ću osobno zadovoljstvo načinom na koji sam bio prihvaćen od strane nastavnog osoblja, posebno od onih koji su bili u zvanjima samostalnih nastavnika. Daleko najmlađi u tom ansamblu imao sam nepodijeljenu podršku za sve aktivnosti koje sam poduzimao i provodio.

AMCA-FA: Uvijek ostaju neki projekti koji se ili nisu realizirali ili ne na način kako to želimo....

V. SIMOVIĆ: Projekt izražen krilaticom: „jedinstvo znanstvenog nastavnog i stručnog rada“ koji sam inaugurirao i pokušao provoditi nije realiziran na zamišljeni način. On je trebao biti provodan kroz Građevinski institut, ali je nailazio na prepreke koje su proizlazile i iz ondašnjih propisa (ZUR i dr.). Dezintegracija instituta logično je provedena u samostalnoj hrvatskoj državi.

AMCA-FA: *Dugo ste vremena bili nastavnik. Iz današnje perspektive, kako ocjenjujete studente nekad i danas?*

V. SIMOVIĆ: Moje mišljenje o nekadašnjim studentima(icima) je izrazito pozitivno. Većina od njih su se kao inženjeri pokazali uspješnim stručnjacima i znanstvenicima, dajući svoj doprinos struci i znanosti u građevinarstvu. Kakvi su studenti danas ne mogu govoriti jer nemam neposredne kontakte. Uvjeren sam da su dostojni nasljednici svojih starijih kolega(ica).

AMCA-FA: *A profesori?*

V. SIMOVIĆ: Većina današnjih profesora moji su nekadašnji studenti. Radujem se njihovom postignućima koja su velika i osjećam ponos, neskromno smatrajući da u tome ima i mojih zasluga.

Prof. dr. sc. Veselin Simović na promociji diplomiranih inženjera kao dekan i promotor u Velikoj predavaonici AGG fakulteta 1978. god.

AMCA-FA: *U pola stoljetnoj povijesti bilo je na ovom Fakultetu vrlo priznatih profesora. Biste li mogli izdvojiti nekolicinu NAJ prema Vašoj ocjeni?*

V. SIMOVIĆ: Većini profesora ovog fakulteta odgovarao bi epitet veliki, kako po njihovim dostignućima u znanosti i struci, tako i po ljudskim osobinama. Ja bih ovdje izdvojio samo jednog kod koga sam bio i asistent – prof. dr. Otta Wenera. Velik čovjek po svojim ljudskim obilježjima, a iznimno veliki i po svom znanju i kreativnim sposobnostima. Dokazao se velikim djelima još dok je radio u projektnom birou i kasnije kao profesor. Uvijek spreman da nesebično pomogne kolegama, a prema studentima korektno blagonaklon.

AMCA-FA: *U neformalnom druženju s Vama kroz dugi niz godina čuo sam od Vas mnogo "štikleca" o pojedinim*

profesorima i situacijama na Fakultetu. Biste li za naše alumne ispričali koju anegdotu?

V. SIMOVIĆ: U tom dugom razdoblju bilo je prilično anegdotskih događaja. Ja ću ovdje navesti dva. Prvi: Prof. O. Werner je kao šef odjela imao zadaću da rješava studentske molbe, a on je postupao tako da je nastojao svakom udovoljiti. Međutim, dekan Čabrian nije se slagao s pozitivnim rješenjima u slučajevima kada argumenti molitelja nisu bili potkrijepljeni valjanima dokumentima. U jednom takvom slučaju prof. Werner je došao dekanu s prijedlogom da se molitelju pozitivno riješi molba. Kako molitelj nije imao uvjerljive argumente, dekan (prof. Čabrian) se nije slagao s pozitivnim rješenjem. Prof. Werner mu je na kraju rekao: „Tko je ovdje Prus – Ti ili ja“.

Drugi: Na sjednici Vijeća koju je vodio dekan Čabrian raspravljalo se o izvještaju komisije o izboru jednog kandidata za asistenta. Na kraju izvještaja pisalo je: „Kandidat je oženjen i ima dvoje djece“. U raspravi je jedan profesor rekao da su podaci o obiteljskom stanju nepotrebni, na što je jedan drugi profesor rekao da je važno, jer ako je oženjen i ima djecu znači da je sređen. Odjednom je član Vijeća koji je sjedio do mene spontano izjavio: „Druže dekane ja sam se sredio tek kad sam se razveo“.

AMCA-FA: *Razmišljate li o budućnosti fakulteta?*

V. SIMOVIĆ: Razvojne perspektive Fakulteta su dobre, a utemeljene su na uspješnom pedesetogodišnjem djelovanju.

AMCA-FA: *Vaša publicistička djelatnost je također značajna i raznovrsna. Možete li izdvojiti ono što smatrate najznačajnijim?*

V. SIMOVIĆ: Prije bih rekao da je riječ o stručnoj i znanstvenoj djelatnosti kad je riječ o objavljenim radovima. To je sve rezultat mog dugogodišnjeg rada i istraživanja. Teško je sad izdvojiti nešto od toga. Ipak, najznačajnijim djelom smatram knjigu i monografiju *Zidovi s otvorima i okvirne konstrukcije*. Za to djelo sam dobio 1973. najvišu Republičku nagradu za znanstveni rad "Nikola Tesla".

Također bih kao sveučilišni nastavnik izdvojio i jedan sveučilišni udžbenik "Građevna statika 1" na koji sam također ponosan.

AMCA-FA: *Časopis "Građevinar" nije časopis Građevinskog fakulteta, ali nam je zbog Vas također jako blizak.*

V. SIMOVIĆ: Važno mjesto u mom djelovanju svakako je i uređivanje časopisa "Građevinar". Dugotrajnost na toj funkciji će teško biti nadmašiti. Naime, urednikom sam postao 1975. godine, a zadnji broj sam uredio na kraju 2011. godine. Kroz cijelo to vrijeme časopis je zadržao svoje osnovno obilježje. S vremenom se razvijao te je tako od posve anonimnog časopisa postao priznat i cijenjen, a danas je uvršten u mnoge poznate i relevantne baze podataka. To je posebno važno kolegama kojima se radovi objavljeni u "Građevinaru" vrednuju prilikom izbora u znanstvena zvanja.

AMCA-FA: *Vaš rad je bio prepoznat te ste dobili brojne nagrade i priznanja, koje je ovdje teško i nabrojati.*

V. SIMOVIĆ: Točno je da sam dobitnik brojnih nagrada i priznanja. I u vrijeme otkako sam u mirovini dobio sam nekoliko vrlo velikih priznanja. Iz ovog razdoblja izdvojio bih dva odlikovanja, koja su mi posebno draga. Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović odlikovao me je 2011. godine odličjem Reda Danice Hrvatske s likom Ruđera Boško-

Visoko državno odlikovanje Republike Hrvatske koje je dobio prof. dr. sc. Veselin Simović

vića. Iste godine dobio sam i od predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića odlikovanje Orden Crnogorske zastave drugog stepena.

AMCA-FA: *Uvijek ste se ponosili svojim crnogorskim porijeklom i značajan ste član crnogorske zajednice u Republici Hrvatskoj.*

V. SIMOVIĆ: Uvijek sam tvrdio da su Crnogorci u Hrvatskoj precjenjivani. Apriori su im pripisivane pozitivne osobine i neki- ma koji ih nisu imali. Ističući s ponosom svoje crnogorsko porijeklo, nisam zanemarivao svoj odnos prema svom statusu hrvatskog građanina.

AMCA-FA: *Veliki dio svog profesionalnog života vezali ste uz Građevinski fakultet, a imali ste i više nego interesantan privatni život. Jeste li razmišljali da zapišete svoja sjećanja?*

V. SIMOVIĆ: Nemam namjeru sebi podizati spomenik pisanjem memoara.

AMCA-FA: *Dozvolite na kraju još jedno posve osobno pitanje. Prijatelji Vas zovu Aga. Odakle potječe Vaš nadimak?*

V. SIMOVIĆ: Mogu reći da taj nadimak nosim gotovo od rođenja. Rođen sam u malom mjestu u Boki Kotorskoj. Tada smo živjeli u stanu na najgornjem katu osnovne škole u kojoj je moj otac bio učitelj. Kao malo dijete sam gugutao 'ga-ga', a učenici, koji su išli u školu, prozvali su me Aga. Tako mi je taj nadimak ostao sve do danas.

Ivica Džeba

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU U BROJKAMA

OPĆENITO

- 33 sastavnice (29 fakulteta i 3 akademije)
- sastavnice pokrivaju 7 područja
- 4.900 akademskog osoblja
- ukupno 7.500 zaposlenih
- više od 70.000 studenata
- 48,5% svih studenata u Hrvatskoj
- od ukupnog broja studenata 58% je studentica

PROGRAMI

- 167 preddiplomskih programa
- 182 diplomska programa
- 146 poslijediplomskih specijalističkih programa
- 67 doktorskih programa
- 16 ljetnih međunarodnih škola

NASTAVA NA ENGLESKOM JEZIKU

- 360 kolegija na engleskom jeziku
- 9 studijskih programa na engleskom jeziku

ZNANOST I ISTRAŽIVANJE

- 51% godišnje istraživačke produktivnosti na nacionalnoj razini
- 80% istraživačke produktivnosti svih hrvatskih sveučilišta
- 78% svih doktora znanosti na hrvatskim sveučilištima

MOBILNOST

- 308 dolaznih studenata i 524 odlaznih u međunarodnoj razmjeni
- 526 dolaznih sveučilišnih nastavnika i 3133 odlaznih u međunarodnoj razmjeni

SUSRET BIVŠIH STUDENATA SJAJNA GENERACIJA 1974./1975.

Još jedan susret građevinskih inženjera, studenata generacije koja je upisala Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu davne 1974. godine, dogodio se i ove godine. Bio je to jedan u nizu susreta otkako smo diplomirali, a koje smo njegovali zahvaljujući požrtvornosti nekih naših kolega.

Susrete smo započeli spontano ubrzo nakon što smo diplomirali i njegovali ih godinama tako da su postali tradicionalni. Nismo se sastajali baš redovito. Isprva je to bilo svake godine, tijekom godina su se malo prorijedili (otprilike svake pete godine), ali su se ipak događali. Nismo dopustili da protekne previše vremena i da sasvim izgubimo kontakt. Zbog toga se u posljednje vrijeme nastojimo susresti svake ili svake druge godine.

Prošli se susret dogodio prije tri godine kad se obilježavalo 30 godina nakon što je većina od te „slavne generacije“, kako je neki od nas vole zvati, diplomirala. Zašto slavne? Zato što smo bili najuspješnija generacija po prolaznosti i ocjenama. Takav je uspjeh rezultat dobre pripremljenosti koju smo ponijeli iz srednje škole i tadašnjeg sustava studiranja, koji nas je jednostavno na to natjerao. Sustav studija „godina za godinu“, koji je započeo upravo upisom naše generacije, primorao nas je da dajemo sve ispite jedne godine za upis u višu godinu studija i tako smo se, često pomažući jedni drugima, borili za „opstanak“. To je bio i razlog našoj neobičnoj povezanosti, dobro smo se poznavali, znali što se kome događa, uskakali kako bismo nekome pomogli da se izvuče kada bi nešto „zaškripalo“... Ono što je zanimljivo spomenuti je i to da je to bila generacija s visokim postotkom studentica. I još jedan podatak koji potvrđuje marljivost studenata te generacije – oko 50 % redovito upisanih studenata diplomirao je nakon pet godina.

Bili smo bliski i to smo i ostali. Zato nam ovi naši susreti toliko i znače. Ne sastanemo se uvijek u velikome broju. Najčešće se to svede na susret onih koji žive u Zagrebu ili se u vrijeme održavanja susreta tu zateknu.

Ali, spomenutom je susretu 2009. godine ipak posvećeno više pažnje i truda, pa nas se tada sastalo mnogo više – pedesetak, a zbog njegova su održavanja doputovali i mnogi koji žive izvan Zagreba. Susret je održan na našem matičnom fakultetu, Građevinskom fakultetu u Zagrebu, a bivše je studente u velikoj predavaonici pozdravio prof. emer. dr. sc. Veselin Simović, koji je bio dekan u doba kada smo studirali.

No, vratimo se ovogodišnjem susretu. Okupilo nas se dvadesetdvoje. Sastali smo se 23. listopada 2012. godine u pubu „Hole in One“ u Vlaškoj ulici. Kao i obično razmijenili smo informacije, kontakte, obiteljske situacije (neke kolegice/kolege već se ponose unucima, vidjeli smo i sličice), vesele i tužne događaje, lijepa sjećanja na studentske

dane. S posebnim se veseljem svaki puta prisjećamo i legendarnih profesora i asistenata. Ne bez sjete. Moramo se pohvaliti i kakve muške kolege imamo: na svakom susretu nas, kolegice, dočekaju ružom dobrodošlice!

U budućnosti planiramo organizirati i susrete izvan Zagreba pa tako sljedeći planiramo u Međimurju već na proljeće iduće godine.

I na kraju, do nekog novog susreta, ostajte nam veseli i zdravi!

Vlasta Gaćeša Morić
Mensur Mulabdić

ŠIRENJE ALUMNI FILOZOFIJE

Alumni filozofija nije tradicija ovih prostora te je potrebno uložiti puno truda u njeno širenje. Na tom tragu i iskustva koja je imala udruga AMCA-FA, alumni udruga Građevinskog fakulteta u Zagrebu, dobar su primjer i ostalim udrugama. Prof. dr. sc. Ivica Džeba, predsjednik AMCA-FA, alumni udruga Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održao je u ponedjeljak, 5. studenog 2012. godine na Građevinskom fakultetu u Osijeku predavanje pod naslovom "Alumni - treći stup sveučilišta". U svom izlaganju govorio je o alumni filozofiji i njenom širenju te kako općenito rade i kako su organizirane uspješne alumni udruge u svijetu, a posebno one u anglosaksonskim zemljama. Ukazao je na posebnosti našeg podneblja gdje alumni filozofija nije tradicionalno prisutna te je iznio svoja zapažanja u kojem smjeru i koje aktivnosti bi trebale provoditi alumni udruge hrvatskih sveučilišta. Na kraju izlaganja prikazao je najznačajnije rezultate ostvarene u alumni udrugama Sveučilišta u Zagrebu, a posebno u alumni udruzi AMCA-FA kojoj je na čelu i koju najbolje poznaje.

Pozvao je alumne Sveučilišta "J. J. Strossmayer" u Osijeku da rade na osnivanju saveza alumni udruga svog sveučilišta kako bi se u skoroj budućnosti mogla realizirati ideja iznešena na Saboru AMAC/AMCA udruga Sveučilišta u Zagrebu 2009. godine, a to je osnivanje krovne organizacije alumni udruga svih hrvatskih sveučilišta čime bi se otvorila vrata za bolju suradnju sa AMAC Mundus udrugama, čiji članovi nisu vezani na pojedina visoka učilišta već okupljaju alumne svih hrvatskih sveučilišta uključujući i one iz Mostara, a neke čak i iz Sarajeva. Predavanje je zaključio konstatacijom da alumni predstavljaju značajan stup sveučilišta, a njihova snaga leži u njihovoj brojnosti. S dobrom organizacijom i usmjerenim aktivnostima korist može biti obostrana tj. i za alumne i za visoko učilište kojem pripadaju.

TEČAJEVI STALNOG STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Upište se na jedan od tečajeva stalnog stručnog usavršavanja u graditeljstvu u organizaciji Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Detaljne informacije o sadržaju i vremenu održavanja tečajeva nalaze se na web stranici

<http://info.grad.unizg.hr/gf/index.asp?pid=1371>

a na istoj stranici se možete prijaviti za primanje svih obavijesti vezanih uz održavanje tečajeva.

DVA NOVA BROJA GLASILA AMAC<http://www.unizg.hr/amac/amac-glasnik/>

U protekloj godini Predsjedništvo Saveza AMAC-UZ izdalo je dva nova broja glasila AMAC (brojevi 15 i 16). Zanimljivost ovih brojeva je da svaki broj uređuje drugi urednik. Iako je bilo zamišljeno da gosti urednici budu iz onih udruga koje nemaju svoja vlastita glasila u zadnjem broju je napravljen izuzetak. Gost urednik u broju 15 bio je mr. sc. Srećko Seljan, predsjednik AMAC Alumni FER-a, dok je gost urednik najnovijeg broja prof. dr. sc. Marko Rogošić, dugogodišnji urednik Glasnika AMACIZ, najstarijeg glasila jedne fakultetske udruge. Treba naglasiti da su zadnjih nekoliko brojeva glasila AMAC sve kvalitetniji i sadržajniji obavještavajući čitatelje o svim najvažnijim događanjima na Sveučilištu u Zagrebu kao i u alumni zajednici. Najnoviji broj glasila AMAC posvećen je temi "Filantropija i zakladništvo" koja je obrađena na nešto drugačiji način i u ovom Glasniku AMCA-FA. Uz to, novi broj donosi i nekoliko priloga sa našeg Građevinskog fakulteta i iz naše fakultetske alumni zajednice.

Ovaj kao i stare brojeve glasila možete pronaći na web stranicama Saveza AMAC-UZ <http://www.unizg.hr/amac/>.

I.Dž.

AMAC UNIVERSITATIS ZAGREBIENSIS
ALMAE MATRIS CROATICAЕ ALUMNI
Zagrebačka sveučilišna zajednica alumna i alumnae Sveučilišta u Zagrebu
ISSN 1334-1081 Zagreb, prosinac 2012. Broj 16 (12)

RIJEČ GOSTA UREDNIKA

Pozdrav čitatelji i čitatelj, dragi alumni!

Trinaesti broj je – na predlog predsjednika Saveza AMAC Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Srećko Seljan – filantropija kao jedna od osnovnih djelatnosti alumni koji imaju zaslužan i sveobuhvatan prilog u razvoju Sveučilišta u Zagrebu. U ovom broju govori o filantropiji i zakladničtvu, o tome kako se može postići i zašto je to važno. U ovom broju govori o filantropiji i zakladničtvu, o tome kako se može postići i zašto je to važno. U ovom broju govori o filantropiji i zakladničtvu, o tome kako se može postići i zašto je to važno.

Filantropija i zakladništvo
Zagrebačka sveučilišna zajednica alumna i alumnae Sveučilišta u Zagrebu

Iz drugih alumni udruga i Saveza AMAC-a**U GLASILU AMAC PREDSTAVLJEN USPJEŠAN ALUMNUS GRAĐEVINSKOG FAKULTETA**

Unazad tri boriya Glasnik Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu AMAC predstavlja po dva uspješna alumnusa/alumne Sveučilišta u Zagrebu. Tako su u prvom broju predstavljeni Ante Kostelić, proslavljeni svjetski skijaški trener i Marko Rogošić, istaknuti znanstvenik, sveučilišni nastavnik i glazbeni umjetnik. U zadnjem broju 15 glasila AMAC predstavljen je alumnus našeg fakulteta prof. emer. dr. sc. Nenad Bičanić. Njegova profesionalna karijera je bila izuzetno bogata i teško ju je sažeti u nekoliko redaka pa pozivamo čitatelje da ju pročitaju u samom glasniku koji je dostupan i u elektronskom obliku na web stranici:

http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/dokumenti/glasnik/Glasnik_15_lilpanj_2012.pdf

Svoju aktivnu profesionalnu karijeru završio je u kao professor emeritus Sveučilišta u Glasgowlu na kojem je do tada bio na prestižnom položaju Regius Professor of Civil Engineering, što je najstarija titula profesora u inženjerskim disciplinama u Britanskom Commonwealthu. Kao pravi alumnus nije nikada prekidao veze sa svojom domovinom i matičnim sveučilištem te je pomagao mnogima u uspostavi kontakata, uključivao ih u razne istraživačke projekte, prenosio im je svoje bogato znanje itd. Trenutno danas živi i radi između Oxforda i Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, koje je danas najbliže njegovom stalnom mjestu boravka na Velom Lošinju.

Osim znanstvene, nastavne i stručne aktivnosti, Nenad Bičanić je bio vrlo aktivan i na sportskom polju, zbornom pjevanju i slikanju. Međutim, prvenstveno je bio i ostao veliki zaljubljenik u narodne plesove. Kao mladi čovjek plesao je u SKUD "Ivan Goran Kovačić", a osnivač je i jedinstvene Grupe za međunarodni folklor na ovim prostorima u kojoj se plešu plesovi iz cijelog svijeta. često je u Velikoj Britaniji podučavao narodne plesove iz Hrvatske šireći i na takav način našu kulturu.

Kao pravi alumnus dobro poznaje alumni filozofiju i trenutno je predsjednik alumni društva AMAC-UK.

Prof. emer. dr. sc. Nenad Bičanić

I.Dž.

NAJAVA SABORA ALUMNI UDRUGA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Savez AMAC društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu svake godine održava godišnje skupštine na kojima se rezimiraju godišnje aktivnosti alumni udruga i samog saveza sa smjernicama za rad u narednom razdoblju. Svake četvrte godine održavaju se veliki skupovi alumna - sabori. Tom prilikom se okupljaju alumni našeg sveučilišta iz zemlje, ali i iz cijelog svijeta. Stoga se sabor uvijek organizira krajem lipnja jer je to najpovoljnije vrijeme za dolazak naših alumna iz svijeta.

Predsjedništvo Saveza AMAC-UZ najavilo je održavanje sabora u petak i subotu, 28. i 29. lipnja 2013. godine te se pozivaju svi zainteresirani da rezerviraju termin za ovo događanje. Pripreme su već započele a o detaljima sabora kao i novi podsjetnik na sabor članovi AMCA-FA dobit će putem maila i na godišnjoj skupštini AMCA-FA.

ZAJEDNIČKA AKCIJA ALUMNI UDRUGA AMAC MUNDUS KAO POTPORA REPUBLICI HRVATSKOJ

10 | aktualno | VEČERNI LIST
subota, 28. travnja 2012.

VIJESTI DANA

INICIJATIVA Akademske udruge AMC/AMAC iz Francuske, Njemačke i Velike Britanije pišu europskim vladama

Neka i vaši parlamentarci odobre ulazak Hrvatske u Europsku uniju

POSTUPAK
Još 22 članice EU nisu ratificirale pristupni ugovor Hrvatske s EU

Poslije pete od 27 zemalja EU-a koje trebaju ratificirati Ugovor pristupanju Hrvatske EU do hrvatskoga ulaska u uniju 1.7. 2013., potporu ratifikaciji pristupnog sporazuma Hrvatske daju i tri akademske udruge

AMC iz Francuske, AMAC iz Njemačke i Ujedinjenog Kraljevstva. One traže od zemalja članica EU koje to još nisu učinile da potvrde pristupni ugovor Hrvatske s Europskom unijom, što su dosad učinile Slovačka, Mađarska, Bugarska, Italija i Malta.

Predsjednici udruga prof. Nenad Bičanić (AMAC-UK), novinarka Aleksandra Brnetić (AMA Croatiae – Deutschland e. V.) i dipl.ing. arh. Damir Perinić (AMAC

Pariz), u pismu kojeg su uputili u 22 zemlje potiču ministre vanjskih poslova na provođenje postupka ratifikacije, a predsjednike nacionalnih parlamenata i njihove zastupnike mole da tijekom glasovanja svojim glasom odobre pristupni

S Hrvatskom u Uniji znatno će se upotpuniti europski integracijski proces

ugovor. U pismima se ističe da su građani i građanke Hrvatske na referendumu 22. siječnja 2012. pokazali volju za ulazak zemlje u EU te da je primanje Hrvatske dobitak ne samo za Hrvatsku i za sadašnje članice nego i za susjedne zemlje koje teže čvršćem povezivanju s europskim strukturama.

– S primanjem Hrvatske znatno će se upotpuniti europski integracijski proces, a za Hrvatsku je ulazak u EU prekretnica na putu u

modernu i otvoreno društvo, stoji u zajedničkom pismu ova tri udruženja bivših studenata i prijatelja hrvatskih sveučilišta. Pisma su na četiri jezika – engleskom, francuskom, hrvatskom i njemačkom.

O ovoj akciji engleski, francuski i njemački AMAC/AMCA obavijestili su i hrvatske kolege europskih političara, ministricu vanjskih poslova i europskih integracija prof. dr. Vesnu Pusić i predsjednika Hrvat-

skog sabora Borisa Šprema te predsjednika RH prof. dr. Ivu Josipovića. U isčekivanju su vijesti iz Austrije čije je Vijeće ministara nedavno na tjednom zasjedanju pokrenulo proces ratifikacije koji bi trebao završiti gласanjem zastupnika pet parlamentarnih stranaka u Nacionalnom vijeću austrijskog parlamenta. Austrija bi time postala šesta zemlja članica EU koja će dati glas Hrvatskoj u EU. (zb)

Tri najaktivnije europske alumni AMAC Mundus udruge AMCA-Paris, AMAC Deutschland i AMAC United Kingdom pokrenule su u travnju 2012. godine vrlo vrijednu zajedničku akciju poslavši pisma ministrima vanjskih poslova onih država Europske unije, koje još nisu izvršile ratifikaciju Pristupnog ugovora Republike Hrvatske s Europskom unijom. Pozivaju ih da potaknu što bržu ratifikaciju, a predsjednike nacionalnih parlamenata i njihove zastupnike mole da tijekom glasovanja svojim glasom odobre pristupni ugovor. Pisma su poslana u dvadeset i dvije zemlje Europske unije ukazujući na sve pozitivne učinke te ratifikacije ne samo za Republiku Hrvatsku, nego i za okolne zemlje. O ovoj akciji obavješteni su i predstavnici hrvatskih vlasti kao i mediji, koji su ovu aktivnost odgovarajuće i popratili.

Engleski, francuski i njemački AMAC osnovani su nakon osamostaljenja hrvatske države, a okupljaju akademske građane koji su studirali na sveučilištima u Hrvatskoj. S obzirom da su veliki dio svog profesionalnog života proveli u zemljama Europske unije, gdje su se dokazali kao uspješni ljudi koji su ostvarili i zavidne karijere ugrađujući svoje znanje i rad u zemlje u kojima žive, njihov glas ima posebnu težinu u apelu izraženom u pismima potpore. Ovo je jedan sjajan primjer aktivnosti članova alumni Mundus društava, koji na ovakav način pokazuju da su pravi ambasadori hrvatskih sveučilišta.

Pisma potpore potpisali su predsjednici udruga: Nenad Bičanić, professor emeritus za AMAC-UK, Aleksandra Brnetić, novinarka za AMAC- Deutschland te Damir Perinić, dipl. ing. arh. za AMAC-Paris.

FILANTROPIJA I ZAKLADNIŠTVO NA VISOKIM UČILIŠTIMA

FILANTROPIJA - IMPERATIV DANAŠNJEG VREMENA

Iako su se mnogi ljudi sreli s pojmom filantropije, iskustvo je pokazalo da mali broj njih zna značenje ove riječi, koja se sve češće spominje u našem društvu, ali je postala i sastavni dio viđenja razvoja našeg sveučilišta. Prema objašnjenju u *Oxfordskom rječniku*, filantropija predstavlja poticaj na dobrotvornu akciju oprečnu egoizmu. Anić i Goldstein u *Rječniku stranih riječi* definiraju filantropiju kao praktičan napor koji se čini na dobro drugih ljudi. To može biti dobrotvorni rad, zaklade, darovi i slično. U nekim društvima se dobrotvorni rad smatra čašću i obavezom, što nažalost, kod nas u današnje vrijeme još uvijek uglavnom nije slučaj. To je primjetno od volontiranja kao primjera dobrotvornog rada pa nadalje. Međutim, gdje nema usađene potrebe za volontiranjem i gdje je jedini motiv zarada, tako karakteristična za današnje potrošačko društvo - volontiranje se pretvara u svoju suprotnost.

Zaklade također predstavljaju jedan značajan vid filantropije i djeluju tako da sredstva dolaze do potrebitih pojedinaca ili organizacija. Prema Aniću i Goldsteinu, zakladu predstavlja ustanova ili fond sa svojstvom pravne osobe koji su osnovani radi dugoročnih ciljeva za javno dobro, u humane, prosvjetne i kulturne svrhe. Međutim, vrlo često se ne zna razlika između fonda i zaklade te što je to stvarno zaklada i na kojim načelima djeluje. Zaklade nemaju članova i vlasnika, a sredstva se prikupljaju od dobrovoljnih priloga i donacija bilo fizičkih, bilo pravnih osoba. Bit je osigurati značajnu glavnica koja se oplođuje dobrim upravljanjem zaklade. Na takav način se ostvaruju postavljeni ciljevi bez diranja u glavnica.

Zakon definira zakladu kao imovinu namijenjenu da služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Dobrotvorna svrha se odnosi na potporu osobama kojima je potrebna pomoć. Općekorisna svrha se odnosi na unapređenje kulturne, prosvjetne, znanstvene, duhovne, ćudoredne, športske, zdravstvene, ekološke i bilo koje druge društvene djelatnosti, općenito. Zaklade postaju važni čimbenici koji imaju moć okupljanja uglednih pojedinaca a usmjeravanjem sredstava zaklade u određena područja mogu imati i utjecajnu ulogu u društvu.

Zakon također razlikuje zaklade i fundacije. Fundacije su organizacije slične zakladama sa ključnom razlikom u pogledu ograničenja postojanja na pet godina.

Zbog svega navedenog može se reći da su zaklade jedan predstavnik organizirane filantropije s jasno izraženim ciljevima za opće dobro. Na takav način predstavljaju i važan segment civilnog društva.

U cilju poticanja razvoja zaklada kao izraza filantropske aktivnosti jako je važan čimbenik porezni sustav. Iako je u posljednjem desetljeću napravljen određeni pozitivan pomak u poreznom tretiranju zaklada, svi se slažu da na tom polju treba još puno učiniti kako bi se potaknuo njihov broj i povećala sredstva kojima raspolažu. U Hrvatskoj je točno navedeno što je oslobođeno od plaćanja poreza kad su zaklade u pitanju, ali te olakšice treba još proširiti.

Zaklade su bile dobro poznate na ovim prostorima i prije Drugog svjetskog rata. Nažalost, poslije završetka rata sve su naklade nacionalizirane i ponovno se značajnije javljaju tek krajem prošlog stoljeća. Prema izvješću naslovljenom "Zaklade i filantropija u Hrvatskoj" u sklopu AED CroNGO programa, do kolovoza 2003. godine registrirano je 70 zaklada i 2 fundacije u Ministarstvu pravosuđa, lokalne uprave i samouprave. Međutim, bilo je poprilično teško razvrstati zaklade u različite kategorije prema registracijskim dokumentima jer se sredstva zaklade usmjeravaju u razna područja. Zato niže navedene postotke, koji se odnose na područja djelovanja zaklada, treba prihvatiti samo okvirno. Sažeto:

- oko 40 % zaklada financira znanost, visoko obrazovanje i stipendije
- oko 17% zaklada podržava razvojne programe
- oko 15% zaklada financira socijalnu brigu

dok preostale zaklade većinom podržavaju zdravstvo, kulturu i sportske aktivnosti.

OSNIVANJE ZAKLADE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Predsjednica Saveza AMAC-UZ prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer zajedno s prorektoricom prof. dr. sc. Ksenijom Turković i članovima Predsjedništva već duže vrijeme radi na realizaciji ideje osnivanja Zaklade Sveučilišta u Zagrebu. O ovoj ideji bilo je riječi i na posljednjoj godišnjoj skupštini Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu koja je održana početkom studenog 2011. godine. Tada je rečeno da je u svijetu sve uočljiviji trend da se razvoj visokog školstva ne može očekivati bez dodatnog novca, koji uglavnom potječe od alumna i donacija. Kao primjer navedeno je sveučilište Yale čiji godišnji proračun premašuje proračun Republike Hrvatske, a najveći dio tog novca pritiče donatorskim ulozima alumna tog sveučilišta. Profesorice Mencer i Turković postavile su ljestvicu vrlo visoko jer je ciljani iznos koji se namjerava prikupiti za Zakladu 50.000.000 kuna!

O zakladama i zakladništvu objavljen je u glasilu AMAC broj 15 i članak prof. dr. sc. Gojka Bežovana s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u kojem naglašava da je zakladništvo u svijetu, ali uključujući i tranzicijske zemlje, ponovno zaživjelo u osamdesetim godinama prošlog stoljeća. Najrazvijenije su u SAD-u, ali se sve više pojavljuju i u europskim državama. U Hrvatskoj su prve zaklade osnivale bogate plemićke obitelji s točno određenim socijalnim ciljevima.

Kako navodi prof. Bežovan, brojne ustanove Sveučilišta u Zagrebu osnovane su kao zaklade, a u Zagrebu 1913. godine djeluje čak 241 stipendijska zaklada. Nakon Drugog svjetskog rata zaklade su prestale postojati, a njihova imovina je nacionalizirana. Tek 1995. godine donešen je Zakon o zakladama i fundacijama čime je otvoren novi put osnivanju zaklada. Tako je 2010. godine i Senat Sveučilišta u Zagrebu na svojoj 12. sjednici u 341. ak. god. donio odluku o osnivanju Zaklade Sveučilišta u Zagrebu za stipendiranje studenata. Inicijalna sredstva Zaklade iznose 100.000 kuna koje je Sveučilištu u Zagrebu darovao pok. Josip Šepčića,

Rektor Bjeliš i sin pok. Josipa Šepčića
27. 11. 2009. u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu

koji je rođen u Zagrebu, ali je veći dio života proveo u SAD-u. Cijeli život je isticao važnost obrazovanja, a ovom donacijom je želio pomoći mladim ljudima u domovini koji nisu u mogućnosti samostalno financirati svoje obrazovanje. Ovom iznosu pridodana su i sredstva hrvatskih iseljenika iz Južnoafričke Republike. Tim povodom rektor Aleksa Bjeliš je dodijelio 2011. godine zahvalnicu i spomen-medalju Zajednici hrvatskih iseljenika Južnoafričke Republike te njezinom predsjedniku, gospodinu Anti Odaku te ostalim dioničarima za velikodušnost i plemenitost koju su iskazali svojom donacijom Zakladi Sveučilišta u Zagrebu.

Predsjednica Saveza AMAC-UZ prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer najavila je osnivanje Povjerenstva koje će, kao savjetodavno tijelo, pomagati Upravnom vijeću Zaklade u pripremi strategije, njezinog djelovanja i razvoja, te definirati programe i aktivnosti vezane uz rad zaklade.

U skladu sa trendovima financiranja sveučilišta, posebno u anglosaksonskim zemljama, rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš također

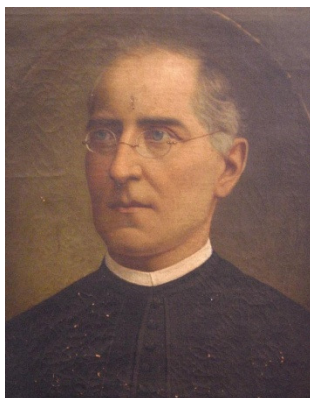
često ukazuje na činjenicu da filantropija postaje sve važnija i za nas. Tako je to posebno naglasio i na godišnjoj izvještajnoj sjednici za 2011. godinu koja je održana 27. studenog 2012. godine u Velikoj predavaonici AGG fakulteta.

Ovdje se vrijedi prisjetiti i dva dobročinitelja vezanih uz donacije i zakladništvo namijenjeno Tehničkoj visokoj školi odnosno Tehničkom fakultetu.

Naime, zbog skučenih financijskih sredstava svi su prijedlozi za osnivanje studija tehnike u Zagrebu dugo ostajali neostvareni. Stoga se u tu svrhu pokretanja studija pokušalo dio sredstava prikupiti dobrovoljnim priložima. Tome se 1909. god. prvi odazvao dr. Juraj Žerjavić (1842.-1910.), župnik u Mariji Bistrici, koji je darovao svoju dvokatnu stambenu zgradu u središtu grada Zagreba vrijednu 200.000 kruna o čemu svjedoči spomen ploča koja i danas podsjeća na njegovo dobročinstvo. Time je osnovao "Zakladu za osnutak i održavanje kr. Tehničke visoke škole u Zagrebu". Bio je to prvi značajniji novčani poticaj za osnutak buduće Tehničke visoke škole. Ono što je manje poznato jest da je kasnije Zaklada donosila značajna sredstva. Stoga se najprije krenulo u izgradnju zgrada laboratorija i stanica u dvorištu današnjeg Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije na Rooseveltovom trgu. Potom je izgrađena stambena zgrada na uglu Kršnjavoga ulice i Jukićeve ulice, a kupljene su i zgrade u Krajiškoj 18 i Medulićevoj 40.

Drugi dobrotvor je bio poznati hrvatski arhitekt Martin Pilar (1861.-1942.), jedan od osnivača te jedan od prva tri profesora Tehničke visoke škole osnovane 1918. godine. On se početkom 1921. godine zahvalio na profesuri, a od svoje plaće osnovao je "Zakladu za pomaganje siromašnih slušača". Nakon svoje smrti 1942. god. oporučno je označio svojim glavnim baštinikom Tehnički fakultet kojemu je ostavio četiri stambene zgrade u Gundulićevoj ulici 52, 54, 55 i 55/1 te sve svoje vrijednosne papire i znanstvene knjige. Nažalost, obje zaklade su nakon Drugog svjetskog rata prestale postojati a njihova imovina je konfiscirana.

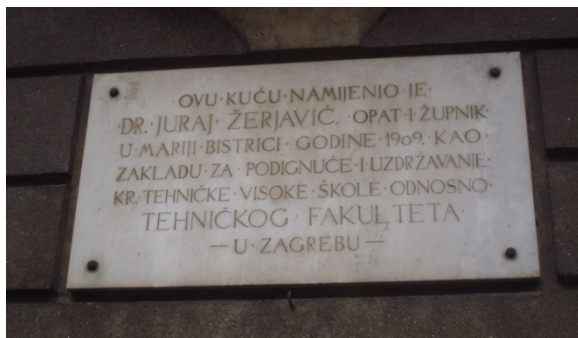
DR. JURAJ ŽERJAVIĆ

Juraj Žerjavić rođen je u Zlataru 1842. od oca Andrije i majke Josipe von Kallay. Nakon pučke škole u Zlataru pohađao je gimnaziju u Zagrebu. Studirao je u Rimu od 1862. do 1869. na Gregorijani te završio filozofiju i bogoslovlje da bi nakon završetka studija bio promaknut u doktora filozofije. Za svećenika je zaređen 7. srpnja 1868., a kad se vratio iz Rima imenovan je za kapelana u župi sv. Petra u Zagrebu i nadstojnika u nadbiskupskom oranotrofiju.

Od 1871. radi kao kao profesor na Klasičnoj gimnaziji. 1874. godine Juraj Žerjavić je imenovan župnikom u Mariji Bistrici i "začasnim prisjednikom" Duhovnog stola. Tijekom svog boravka u Mariji Bistrici Žerjavić je dao izgraditi novu crkvu i dvije škole. 1884. godine postaje redovitim podarcidjakonom kotara Stubičkog. Zbog značajnog doprinosa znanosti i obrazovanju potkraj 19. i početkom 20. stoljeća jedna od središnjih zagrebačkih ulica nosi njegovo ime. Slovio je kao jedan od uglednijih i utjecajnijih pravaša 1890-ih.

U vremenu od 1870. do 1875. Žerjavić je napisao više crkvenih djela i znanstvenih radova, te pisao za Katolički List. Među brojnim djelima Jurja Žerjavića jedno od najvažnijih je proširenje i obnavljanje župne crkve u Mariji Bistrici 1879. i 1882. godine prema nacrtu bečkog arhitekta Schmidta.

Spomen-ploča na darovanoj zgradi u Žerjavićevoj ulici 13 u Zagrebu

ARH. MARTIN PILAR

Martin Pilar jedan je od najvećih hrvatskih arhitekata koji je u razdoblju od 1880. do 1900. godine zajedno s još nekolicinom uvažениh kolega autorski jasno uobličio arhitekturu visokog historicizma u Zagrebu.

Rođen je u Brodu na Savi 16. studenog 1861. godine. Nakon završene realne gimnazije 1879. godine odlazi u Beč gdje studira arhitekturu na Visokoj tehničkoj školi. 1884. stekao je diplomu arhitekta. Sljedeće dvije godine usavršava se kod vodećeg arhitekta srednjeeuropskog historicizma prof. Friedricha von Schmidta na Akademiji likovnih umjetnosti u Beču. Potom provodi četiri godine u gradskoj upravi, što je bila obaveza u ono vrijeme. Pilar je zajedno s još nekolicinom arhitekata tako postao dijelom prvog naraštaja zagrebačkih arhitekata koji su školovanjem u Beču dobili u europskim mjerilima prvoklasnu akademsku naobrazbu. Jedan je od pet nekadašnjih studenata prof. Schmidta, koji su duže vrijeme ili cijeli svoj život proveli stvarajući u Zagrebu.

Od 1891.-1894. radi u vlastitom arhitektonskom atelijeru, a potom s dvojicom graditelja, civilnim inžinierom i gradskim graditeljnim majstorom, osniva zajedničko poduzeće Pilar & Mally & Bauda. U sljedećih 13 godina poduzeće se izuzetno razvilo i pokrivalo sve poslove od projektiranja preko vođenja poslova nadzora do izvođenja. Iza njega ostala je brojna graditeljska ostavština čijim vrijednostima svjedočimo i danas.

Bio je izuzetno aktivan i u Društvu inžinira i arhitekata čiji je član od 1889. godine. Značajne su njegove aktivnosti vezane uz određivanje stručnog položaja civilnih inžinira te u inicijativi za osnivanje Visoke tehničke škole u Zagrebu, na kojoj je od 1919. godine bio jedan od prvih profesora. 1921. godine osnovao je "Zakladu za nagrađivanje studenata". Proučavao je narodnu tradicijsku graditeljsku baštinu i s J. Holjcem objavio knjigu "*Hrvatski građevni oblici*".

Umro je u Zagrebu 22. travnja 1942. godine ostavivši svoju imovinu tadašnjem Tehničkom fakultetu.

OKRUGLI STOL - FILANTROPIJA I ZAKLADNIŠTVO

U auli Sveučilišta u Zagrebu održan je 18. prosinca 2012. godine okrugli stol pod nazivom "Filantropija i zakladništvo, Zaklada Sveučilišta u Zagrebu - čimbenik promjena u društvu" u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu i Saveza društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu AMAC-UZ. Skupu je nazočilo šezdesetak sudionika. Uz domaćine rektora prof. dr. sc. Aleksu Bjeliša i predsjednicu Saveza AMAC-UZ prof. dr. sc. Helenu Jasnu Mencer bili su prisutni predstavnici najvećih banaka u Hrvatskoj ZABE i PBZ, najznačajnijih zaklada, privrednih subjekata, Grada Zagreba i alumni Sveučilišta u Zagrebu. Skup je moderirala prorektorica za istraživanje i tehnologiju prof. dr. sc. Melita Kovačević.

U svom uvodnom slovu rektor Bjeliš, upravitelj zaklade, istaknuo je kako je ideja o osnivanju zaklade postojala dugo vremena, ali recesija i smanjenje financiranja sveučilišta je ubrzalo njen osnutak. Zahvalio se i prisutnom gosp. Tvrtku Andriji Mursalu, veleposlaniku u miru, koji je posredovao u donaciji hrvatskih iseljenika iz Južnoafričke Republike jer upravo ta sredstva čine najznačajniji dio zaklade.

S raznim aspektima zaklada prisutne su kroz kraća izlaganja upoznali prof. dr. sc. Gojko Bežovan, koji je govorio o filantropiji i zakladništvu u visokom obrazovanju te potrebi osnivanja katedre za filantropiju na Sveučilištu u Zagrebu, i prof. dr. sc. Jurica Pavičić o strategiji razvoja Zaklade Sveučilišta u Zagrebu. Njihova izlaganja su bila vrlo korisna i poticajna za daljnju raspravu.

Izrečena mišljenja i iskustva pojedinih sudionika ovog okruglog stola bit će svakako dobra baza za upravljanje sveučilišnom zakladom, ali i u području prikupljanja osnovnih sredstava. Ukazano je na sve potencijalne donatore od države, gradova, vodećih i društveno odgovornih tvrtki preko stjecanja povjerenja kod dobrostojećeg srednjeg sloja i bogatijih građana, do aktiviranja alumna u zemlji i svijetu. Čula su se i vrlo interesantna iskustva o upravljanju postojećim zakladama u Hrvatskoj: Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva i Zaklade HAZU. Savjetnik predsjednika Hrvatske gospodarske komore Davorko Vidović ponudio je pomoć kod stupanja u kontakt s gospodarskim tvrtkama. U više navrata čulo se kako je naš današnji problem i potreba vraćanja izgubljenog povjerenja kad su u pitanju donacije i druga dobrovoljna davanja, a izvršni direktor PBZ-a vidi veliki potencijal koji bi mogla imati hrvatska dijaspora. Sva razmišljanja, iznešena iskustva kao i razmjena mišljenja značajna su za buduće upravljanje Zakladom Sveučilišta u Zagrebu.

Predsjednice Saveza AMAC-UZ prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer upoznala je prisutne sa sadašnjim stanjem financijskih sredstava u zakladi, a prorektorica prof. dr. sc. Ksenija Turković govorila je o ciljanim sredstvima kao i kada će zaklada postati 'aktivna'. Naime, za sada je aktualna faza prikupljanja sredstava koja bi činila glavnica s kojom bi potom trebalo upravljati u cilju ostvarenja postavljenih ciljeva. Trenutno je najvažnije pitanje kako namaknuti velika ciljana sredstva - 50 milijuna kuna. Prvi značajniji rezultati mogu se očekivati tek za 5 do 10 godina.

Nakon završenog radnog dijela prisutni su nastavili druženje i razgovor u neformalnom okruženju koje su uveličali klavirskim koncertom studenti Muzičke akademije Vita Vukov i Stipe Bilić.

Sudionici okruglog stola 'Filantropija i zakladništvo'

ZAKLADA GRAĐEVINSKOG FAKULTETA

Nekoliko fakulteta Sveučilišta u Zagrebu ima svoje zaklade. Na temelju ovih spoznaja donešena je 2009. godine odluka na Fakultetskom vijeću Građevinskog fakulteta da se osnuje i Zaklada Građevinskog fakulteta. Kako je poslije toga financijska kriza sve više jačala i postajalo je sve izvjesnije da se za duže vrijeme neće moći namaknuti značajnija sredstva koja bi činila glavnica zaklade, sve je ostalo samo na odluci o osnivanju zaklade, čije će aktiviranje morati sačekati neka bolja vremena.

Uz to, upravljanje zakladom nije jednostavan posao i zahtijeva angažiranje stručnjaka. Kako se čulo i na okruglom stolu o filantropiji i zakladništvu na Sveučilištu u Zagrebu, postoji opasnost da se aktivnosti alumna u prikupljanju sredstava za glavnica zaklade rasprše prikupljajući sredstva za fakultetske zaklade umjesto za jednu jedinstvenu sveučilišnu. Imajući u vidu da i upravljanje zakladama košta, pitanje je svrsishodnosti osnivanja manjih fakultetskih zaklada.

FILANTROPIJA NA SVJETSKIM SVEUČILIŠTIMA

Sveučilišta u razvijenim sredinama imaju višestoljetnu povijest, a usko s tim je povezan i način njihovog financiranja kako bi mogla opstati izvršavajući svoje osnovne zadaće - visoko obrazovanje i znanstveno istraživanje. Financiranja sveučilišta značajno se razlikuju u pojedinim zemljama kao posljedica ukorijenjene tradicije s jedne strane te prihvaćene politike s druge strane. U europskim prostorima općenito postoji strah od komercijalizacije sveučilišta, a sve se češće čuju prosvjedi vezani uz uvođenje školarina. Obrazovanje je skupo, ali ga treba gledati kao ulaganje u budućnost, a ne samo kao puki trošak. U raznim zemljama financiranje sveučilišta je dosta različito. To se najbolje može ilustrirati podacima objavljenim u knjizi P. Sahlberga "Lekcije iz Finske". S jedne strane finski obrazovni sustav deklarira besplatno obrazovanje za sve te samo 2,5% proračuna sveučilišta potiče iz privatnih izvora dok u Kanadi, na primjer, taj postotak iznosi 25,3%, a u Sjedinjenim Državama čak visokih 33,9%.

Upravo u anglosaksonskim zemljama je filantropija vrlo raširena i ukorijenjena. Pa i pojam alumna u današnjem značenju upravo je vezan uz te zemlje. Još tokom obrazovanja studente se uči da svoje sveučilište smatraju dijelom svog života, da svoju alma mater shvaćaju zaista kao hraniteljicu koja im je dala najmoćnije oruđe za rad - znanje. Stoga se treba i kasnije brinuti o sveučilištu, voditi brigu da sveučilište ne samo opstane i dalje, nego da što bolje kotira na ljestvici najboljih sveučilišta. Kao što je napisao gost urednik glasila AMAC prof. dr. sc. Marko Rogošić, *od Sveučilišta smo mnogo primili te mu valja ponešto i vratiti, dobrovoljno i punog srca, ali pritom ne bez računice. Sveučilište, održavajući veze s bivšim studentima i primajući njihove donacije širi materijalnu bazu svoga postojanja, a donatori putem mreže alumna jačaju svoje poslovne sposobnosti, osiguravaju stalan dotok svježih informacija s ruba znanosti i nove alumne zajamčenog intelektualnog i etičkog profila.*

Kako i naše diplomante često podsjećamo, njihova diploma na širem području rada vrijedit će koliko je visoko rangiran fakultet na kojem su tu diplomu stekli. Za ilustraciju, University of Toronto (Kanada) na svojim web stranicama za alumne navodi sljedeće:

Svi bivši i sadašnji studenti članovi su Alumni udruge. Mnogi bivši studenti žele ostati povezani sa fakultetom i spremni su ga pomoći u znak priznanja i zahvalnosti za visoku kvalitetu obrazovanja koje su dobili kao studenti. Njihova je želja da se ova tradicija izvrsnog obrazovanja nastavi i spremni su za to ponuditi svoje vrijeme, talent i novac. U isto vrijeme, alumni su se na takav način obogatili na duhovnoj razini društvenog zajedništva, a imaju priliku i za daljnje obrazovanje.

U anglosaksonskom svijetu filantropska aktivnost je vezana uglavnom uz materijalna sredstva odnosno donacije. Tome jako pogoduje i dobar porezni sustav koji takve donacije priznaje kao porezne olakšice. Uobičajeno je da svaki akademski obrazovani građanin na kraju godine prilikom izrade porezne prijave donira određeni iznos svom sveučilištu. Neki će uplatiti samo jedan dolar, dok će drugi uplatiti i značajnije iznose, ovisno o svojim materijalnim mogućnostima. Dobrostojeći alumni dobro su poznati upravama sveučilišta, koji prate karijere svojih nekadašnjih studenata, i bivaju direktno kontaktirani i više puta godišnje od strane sveučilišta sa zamolbom da financijski pomognu određene projekte.

The Guardian piše da je zbog recesije sumarni iznos donacija u 2010. godini pao za više od 20%, ali je paradoksalno da je ipak tisuće bivših studenata više nego inače uplatilo svoj doprinos. Od svih studenata, koji su diplomirali u UK na prvom stupnju u ak. god.

2008./2009., donaciju svojim sveučilištima uplatilo je 55% alumna. Među njima 51% svih donacija u ukupnom iznosu pripala su najprestižnijim sveučilištima Oxford i Cambridge. Četiri sveučilišta su dobila po jednu pojedinačnu donaciju vrijednu 4 milijuna funti, ostala 22 sveučilišta su primila darove u vrijednosti 1 milijun funti. 165 bivših studenata su donirali 500.000 tisuća funti ili više. Istraživanje je pokazalo da donacije nisu jednoliko rasprostranjene po svim sveučilištima. Najprestižnija sveučilišta iz grupe *Russell* imaju prosječan iznos donacije 1306 funti, sveučilišta s nešto manjom istraživačkom razinom 133 funte, dok novoosnovana sveučilišta poslije 1992. godine mogu računati na prosječnu donaciju od 21 funte. Ovdje valja naglasiti da nije bitan iznos nego činjenica da će velika većina bivših studenata uplatiti 1 funtu godišnje, ali pomnoženo s brojem studenata to daje pozamašan iznos.

Dio web stranice University of Toronto namijenjen donacijama

Ranije su alumni svoj dobrovoljni prilog za sveučilište obično uplaćivali čekom ili slično. Međutim, danas u vrijeme novih tehnologija i načina plaćanja, sve je veći broj onih koji omogućuju uplate preko web stranice. Naime, nove generacije alumna nisu sklone odlaziti u banke zbog toga ili ispunjavati poštanske uplatnice u poštanskim uredima. Jedan primjer takvog suvremenijeg načina organiziranog prikupljanja donacija je i *University of Toronto*. Alumni se odlučuju da li će dati potporu cijelom sveučilištu ili pojedinom fakultetu, institutu ili za određeni projekt. Unutar svake grupacije može se birati između, na primjer, sljedećih grupacija: godišnji fond za studentsku praksu, studij jazza, diskrecijski fond dekana, fond za najbolje studente, fond za obnovu zgrade, fond za nabavku laboratorijskih uređaja itd.

Znakovito je objašnjenje University of Sydney zašto donirati sredstva svom sveučilištu. Odgovor je sljedeći:

Zalažemo se za stvaranje i održavanje Sveučilišta koje omogućuje izobrazbu najsajnijih istraživača i najperspektivnijih studenata kako bi se postigli najbolji rezultati i sveučilište iskazalo svoj puni potencijal. Podržavajući Sveučilište u Sydneyu, sudjelujte u tradiciji filantropije koja je pretvorena u učenje, podučavanje i istraživanje preko Sveučilišta i poboljšanje ugleda Sydneyskog sveučilišta kao jednog od najvećih svjetskih sveučilišta. Kroz podršku Sydneyskom sveučilištu, možete poticati intelektualna otkrića i razvoj za dobrobit Australije i svijeta u cjelini.

Ne podcjenjujući niti jedan i najmanji doprinos sveučilištu, interesantno je navesti i nekoliko primjera velikih donacija svjetski poznatim sveučilištima.

Sveučilište Princeton, članica skupine najuglednijih sveučilišta u SAD-u poznate pod imenom "ivy league" (bršljanska liga), dobilo je 1961. godine najveću privatnu donaciju. Charles S. i Maria Robertson donirali su sveučilištu 35 milijuna dolara. Procjenjuje se da bi ta donacija danas vrijedila otprilike 750 milijuna dolara.

Neki donatori žele ostati anonimni pri čemu je još više istaknuta filantropska uloga. Tako je anonimni donator donirao Sveučilištu u Sydneyu Picassovu sliku, koja prikazuje njegovu ljubavnicu Marie-Therese Walter tražeći da se poštuju dva uvjeta. Prvi je da se sačuva identitet donatora, a drugi uvjet je da se slika proda na aukciji, a novac se iskoristi direktno za znanstvena istraživanja. Slika je prodana na aukciji u galeriji Christie's u Londonu 2011. godine za 19,8 milijuna dolara.

Prof. dr. sc. Ksenija Turković

"Godišnji proračun sveučilišta Yale u SAD-u premašuje godišnji proračun Republike Hrvatske, a najveći dio tog novca dolazi na sveučilište donatorskom ulogom alumna."

MEĐUNARODNA AKREDITACIJA GRAĐEVINSKOG FAKULTETA

Akreditacijski certifikat

kuna, to je još jedan od pokazatelja koliko Građevinski fakultet ulaže u osiguranje što boljih uvjeta za studiranje, ali i garancije da se to radi na ispravan način.

Predstavnici ASIIN-a boravili su na fakultetu u cilju akreditacije preddiplomskog i diplomskog studijskog programa 11. i 12. listopada 2011. godine. No, prije njihovog dolaska bilo je potrebno izraditi i predati jedan izvještaj koji se zove *self-assessment report* u kojem se detaljno mora opisati studijske programe i sve kolegije, nositelje kolegija, odnos broja nastavnika i studenata, uspješnost studiranja te fakultetsku infrastrukturu, koja se odnosi npr. na broj i opremljenost učionica, laboratorija i knjižnice. Za vrijeme posjeta predstavnici ASIIN-a su razgovarali i s prorektoricom Blaženkom Divjak, te članovima fakultetske uprave. Naime, iako je Građevinski fakultet samostalno zatražio međunarodnu akreditaciju, važno je bilo predstavnicima ASIIN-a objasniti da se fakultetski programi i strategije uklapaju u sveučilišnu strategiju, budući je fakultet ipak samo jedna od sastavnica. Nakon prvog dijela razgovora uslijedili su razgovori s voditeljima usmjerenja i programa, nastavnicima i studentima. Potom je slijedio obilazak knjižnice i laboratorija. Kroz razgovor s voditeljima laboratorija moglo se čuti kako se laboratoriji koriste u nastavi. Predstavnici ASIIN-a su također pregledali ispitne zadatke te završne i diplomske radove.

Tijekom procesa akreditacije ove godine, akreditacijska komisija agencije ASIIN postavila je nekoliko zahtjeva za promjenama i donijela nekoliko preporuka. Fakultet je dobio akreditaciju do travnja 2013. godine, a Uprava i Fakultetsko vijeće počeli su s radom na ispunjenju zahtjeva u cilju dobivanja akreditacije do 2017. godine. Osim ASIIN-ovih certifikata fakultet je dobio EUR-ACE (*European Accreditation of Engineering Programmes*) certifikat. Akademski nazivi koje će dobiti studenti po završetku studija, a koji na engleskom jeziku glase su: *Bachelor of Science* i *Master of Science*. Ovo je vrlo važno, ali i zanimljivo u kontekstu diplome koju izdaje naše Sveučilište u Zagrebu. Kako se može iščitati iz akademskih naziva, ASIIN je procijenio da nakon završenog diplomskog studija naši studenti mogu dobiti titulu *Master of Science*. Po sveučilišnim pravilima, akademski naziv koji studenti dobivaju

Akreditacijskim postupkom i dobivanjem certifikata sveučilište, fakultet ili institucija pokazuje da zadovoljava određenu kvalitetu postavljenu od odabrane akreditacijske kuće. Može se reći da se ovim postupkom provjerava se da li jedan fakultet pruža kvalitetno obrazovanje studentima.

Građevinski fakultet se odlučio na međunarodnu akreditaciju preddiplomskog i diplomskog studija. Akreditacija studijskih programa povjerena je međunarodno priznatoj njemačkoj akreditacijskog agenciji *Akkreditierungsagentur für Studiengänge der Ingenieurwissenschaften, der Informatik, der Naturwissenschaften und der Mathematik* (ASIIN). Akreditacijska agencija ASIIN punopravni je član *the European Association for Quality Assurance in Higher Education* (ENQA), ali i još nekih izvanoeuropskih akreditacijskih mreža.

Ovdje se mora naglasiti da je Građevinski fakultet zatražio međunarodnu akreditaciju prije nego je naša Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) postala punopravnom članicom ENQA. Time se Građevinski fakultet istaknuo kao jedan od rijetkih fakulteta na Sveučilištu u Zagrebu, ali i u cijeloj Hrvatskoj, koji se odlučio zatražiti međunarodnu akreditaciju. Na ovakav postupak, koliko smo informirani jedino se još odlučio Fakultet elektronike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu. Važno je još istaknuti da je cijeli postupak financiran iz samostalnih sredstava fakulteta. Obzirom da se radi o financijskim sredstvima, koja nisu mala i iznose oko 100.000

je *Master of Engineering*. To je značajna razlika, pogotovu za one koji imaju želju nastaviti s daljnim obrazovanjem i upisati doktorske studije u inozemstvu.

Može se reći da je Građevinski fakultet izuzetno zadovoljan rezultatima akreditacije koja omogućuje fakultetu dobru pozicioniranost na hrvatskom i europskom tržištu rada, mobilnosti studenta, ali i vaneuropsku prepoznatljivost budući da je ASIIN član i akreditacijskih udruženja za akreditacije studijskih programa kao što su *Asia Pacific* i *Washington Accord*.

U međuvremenu Građevinski fakultet je prošao još jednu međunarodnu akreditaciju naše Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO), koja nam je važna iz razloga što se na temelju ove akreditacije dobiva dopusnica za rad za naredno petogodišnje razdoblje.

prof. dr. sc. Anita Cerić
prodekanica Građevinskog fakulteta za međunarodne odnose i suradnju

PRVI ZDRUŽENI MEĐUNARODNI DOKTORSKI STUDIJ NA ZAGREBAČKOM SVEUČILIŠTU

Na Sveučilištu u Zagrebu u studenom 2012. godine otvoren je združeni doktorski studij *Geo-Engineering and Water Management*. Studij je uspostavljen na osnovi međusveučilišnog konzorcijskog ugovora kojeg su potpisali rektori Tehničkog sveučilišta u Grazu, Sveučilišta za tehnologiju i ekonomiju u Budimpešti, te Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Mariboru. Združeni studij se uspostavlja i izvodi u znanstvenom području tehničkih znanosti, polja Građevinarstvo te Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo, u dva glavna predmeta (istraživačka područja): *Geo-Engineering* i *Water Management*. Šire područje studija interdisciplinarno obuhvaća geotehniku, hidrotehniku, geološko inženjerstvo, rudarstvo i primjerene dijelove inženjerstva okoliša.

U realizaciji studija sa Sveučilišta u Zagrebu sudjeluju Građevinski fakultet, Rudarsko-geološko-naftni fakultet i Geotehnički fakultet. Na partnerskim inozemnim sveučilištima u realizaciji studija sudjeluju samo građevinski fakulteti. Zasad je studij akreditiran na Tehničkom sveučilištu u Grazu i Sveučilištu u Zagrebu.

Združeni doktorski studij pokrenut je kao oblik suradnje postojećih sličnih doktorskih studija na Građevinskom i Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu sa srodnim ustanovama u EU, a radi osiguravanja kvalitete i poticanja mobilnosti doktoranada i nastavnika. Završetkom studija stječe se diploma doktora znanosti priznata na svim partnerskim ustanovama, a dio predavanja i disertacija su na engleskom jeziku, pa se za ovaj studij očekuje interes potencijalnih kandidata i izvan sveučilišta i zemalja sudionica što će biti još jedan značajan doprinos vidljivosti i međunarodne prepoznatljivosti Sveučilišta u Zagrebu.

Opseg aktivnosti na studiju uključuje: nastavu-kolegije i istraživačke seminare na Združenim školama (20 ECTS) i domaćem studiju (20 ECTS), provedbu istraživanja, izradu i obranu disertacije na engleskom jeziku, te objavljivanje radova (140 ECTS). Ocjenu i obranu doktorskog rada provodi kompetentno međunarodno povjerenstvo. Jezgru Združenog studija čine Združene škole sa specijalističkim kolegijima koje se odvijaju dva puta godišnje naizmjenično po partnerskim sveučilištima (ljetne i zimske škole u trajanju 4,5 tjedana) i u kojima se izmjenjuju nastavnici iz partnerskih sveučilišta, te gostujući nastavnici. Financiranje boravka studenata i nastavnika na Združenim školama načelno se provodi sredstvima europskih fondova (CEEPUS, ERASMUS, CEI..), te drugih izvora.

Prof. dr. sc. Tomislav Ivšić,
prodekan za znanost Građevinskom fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
i voditelj združenog doktorskog studija 'Geo-Engineering and Water Management'

OSVAJANJEM PRVOG MJESTA NA MEĐUNARODNOM STUDENTSKOM NATJECANJU DO POSLA

U travnju 2012. godine održano je šesto po redu međunarodno natjecanje u projektiranju i izradi modela čeličnih mostova pod nazivom *Design and Construct-Istanbul*. Natjecanje je organizirano od strane prestižnog američkog sveučilišta *Boğaziçi University* u Istanbulu zajedno sa klubom studenata sa istog sveučilišta – BUYAP. Natjecanje je trajalo tri dana uz mnoge popratne sadržaje i prigodna predavanja, kako stručna tako i ona posvećena razvoju karijere mladog inženjera.

Čast i priliku natjecati se sa mladim inženjerima iz drugih krajeva Europe dobila je i ekipa Građevinskog fakulteta u Zagrebu pod nazivom **CRO Team K**, koji su se okupili samoinicijativno i odlučili vidjeti kako se mogu nositi sa svojim znanjem u jednom međunarodnom natjecanju. Treba

reći da su godinu dana ranije led probili njihovi godinu dana stariji kolege pa su i na njihovom primjeru mogli štošta naučiti. CRO Team K uspješno je prošao eliminacijski postupak na kojemu je od 60 pristiglih projekata mostova odabrano njih 17 za finalno natjecanje. Konkurencija je bila velika a natjecali su se timovi iz Hrvatske, Irana, Njemačke, Portugala, Rumunjske, Srbije i Turske. Tim Građevinskog fakulteta predstavljali su studenti diplomskog studija s konstruktorskog usmjerenja: Goran Anić, Jure Barbalić, Robert Lušo, Ante Radak i Marijan Šarić.

Zadatak nije bio nimalo jednostavan budući je trebalo napraviti cjelokupni projekt mosta zadanog raspona, organizirati proizvodnju sastavnih dijelova najveće dozvoljene dužine 120 cm te ga u konačnici sastaviti pred komisijom, koja je osim vremena sastavljanja ocjenjivala estetiku samog mosta, progibe pod predviđenim opterećenjem (1250 kg) te ukupnu težinu mosta. Proračunom potvrđujući ispravnost (ili neispravnost) različitih idejnih rješenja naš tim je odabrao ono koje je smatrao optimalnim, a to je lučna konstrukcija sa preuzetim potiskom oslonjena na četiri vertikalna nosača koji predstavljaju upornjake. Horizontalni nosač je ovješeno zakosnim tlačno-vlačnim elementima koji povećavaju krutost u ravnini luka.

CRO Team K, pobjednici međunarodnog natjecanja u Istanbulu

Pobjednički model mosta i članovi CRO Team K

Prvi dan natjecanja bio je rezerviran za predstavljanje mostova i ocjenjivanje estetike, gdje su članovi komisije od timova tražili objašnjenja o odabranom sustavu i simbolici mosta. Način oblikovanja našeg mosta je nosio i simboličku logiku: nagnućem lukova naglašava se bliskost dvaju kontinenata na kojima se grad Istanbul pruža.

Drugi dan natjecanja, prilikom sastavljanja mosta uz mjerenje vremena, ekipa CRO Team K je ostvarila prvi rezultat sa vremenom od 13 minuta i 40 sekundi, što je ujedno i jedan od najboljih rezultata u povijesti ovih natjecanja. Osim ovog, rekord je postavljen i u ukupnoj težini mosta koji je iznosio samo 100 kg. Da se dugotrajan rad isplatio potvrdili su i rezultati testiranja, koji su bili u skladu sa onima predviđenim proračunom. Horizontalni pomak je iznosio 0,03 mm, a vertikalni progib 8,3 mm.

CRO Team K u tvrtki Bajkmont prilikom dogovora o izradi modela mosta

Treći dan natjecanja je donio proglašenje pobjednika gdje je naš tim osvojio prvo mjesto u ukupnom poretку ispred studenata s teheranskog i beogradskog sveučilišta, te se time potvrdila kvaliteta i ispravnost projektiranja našeg tima.

Cjelokupno natjecanje donijelo je članovima tima priliku da se okušaju u projektiranju te uvide sve čari i probleme pravog projektiranja, a osim toga i priliku za razmjenu iskustva s kolegama s drugih sveučilišta, što je u konačnici i mnogo važnije od same nagrade. U realizaciji ove hvalevrijedne studentske inicijative pomogle su tvrtke Strabag, Bajkmont i Mi projektiramo Vama, Katedre za mostove i tehničku mehaniku, te Klub studenata građevine i Studentski zbor. Uspjeh koji su ostvarili potvrđuje ovim mladim ljudima da su dobili na Građevinskom fakultetu u Zagrebu kvalitetno obrazovanje te da se mogu ravnopravno nositi u stručnim problemima sa svojim kolegama iz svijeta. Po povratku su održali i zanimljivo predavanje svim zainteresiranim na Građevinskom fakultetu, a bili su i odgovarajuće medijski popraćeni.

Vođa ekipe Goran Anić, očito je svojim aktivnostima, znanjem, zalaganjem i ambicijom zapeo za oko jednom od sponzora prilikom izrade modela mosta i danas radi u tvrtki Bajkmont. U ovo teško vrijeme, kad je vrlo teško pronaći posao u struci, pokazano je kako se i na ovakav način može aktivno utjecati na svoj profesionalni život.

Goran Anić, mag. ing. aedif.

STUDENTI NIŽU USPJEHE I VAN REDOVITOG STUDIJA

Studenti Građevinskog fakulteta su godinama bili u samom vrhu na športskim natjecanjima pa su nerijetko pobjeđivali i ekipe s Kineziološkog fakulteta. To je bilo posebno izraženo u vrijeme kad su naši nastavnici tjelesne kulture bili braćni par Đurđa i Nikola Krčmar. No, i danas nas naši studenti često razvesele svojim novim uspjesima. Tako je ženska košarkaška ekipa Građevinskog fakulteta protekle godine nakon uspješne sveučilišne sezone i osvojenog prvog mjesta osvojila i brončanu medalju na međunarodnom turniru u Beogradu.

Ženska košarkaška ekipa Građevinskog fakulteta

Rolf Iten, alumnus Građevinskog fakulteta NIŠTA NIJE NEMOGUĆE

Rolf Iten u vrijeme upisa na studij

Na Građevinskom fakultetu u Zagrebu nije studiralo jako mnogo studenata stranih državljana. U jednom razdoblju sedamdesetih godina prošlog stoljeća bilo je dosta studenata iz Alžira i zemalja Sjeverne Afrike jer su tadašnje jugoslavenske firme imale ugovore s tim zemljama da, između ostalog, školuju njihove građane na Građevinskom fakultetu u Zagrebu, a imale su ugovorene škole učenja hrvatskog jezika. Malo njih je studij i završavalo. Nasuprot njima, vrlo mali broj stranih državljana iz zapadnoeuropskih zemalja studirao je u Hrvatskoj odnosno tadašnjoj Jugoslaviji budući je osnovna prepreka bila nepoznavanje hrvatskog jezika. Ipak, nekolicinu takvih studenata teško je zaboraviti. Jedan od njih je bio Iten Rolf, švicarski državljanin rođen 1959. godine u Oberägeri u kantonu Zug u njemačkom govornom području.

U Zagreb ga je, kako to obično biva, dovela ljubav. Svoju buduću suprugu upoznao je u Švicarskoj gdje je radio njezin otac, a oboje su pohađali istu gimnaziju u Altdorfu u kantonu Uri. Mladi par srednjoškolaca morao se odlučiti gdje i kako nastaviti svoje fakultetsko obrazovanje, a da se ne razdvajaju jedno od drugoga. Rolf se odlučio za studij građevinarstva nastavljajući tako obiteljsku tradiciju jer je i njegov otac Josef bio također građevinski poduzetnik i imao je svoju vlastitu građevinsku tvrtku Iten AG, koju je utemeljio 1953. godine. Ostalo je pitanje mjesta studiranja - Švicarska ili

Zagreb. Odlučili su se za Zagreb, ali prepreka je bio hrvatski jezik jer je sva dodiplomska nastava održavana isključivo na hrvatskom jeziku. Rolf je bio i ostao čovjek s jako dobrim radnim navikama i dobrom organiziranošću. Kako su Švicarci bili obavezni poslije srednje škole otići na tromjesečno odsluženje vojnog roka, Rolf je to vrijeme iskoristio više nego dobro i savladao je hrvatski jezik u toj mjeri da je mogao pratiti fakultetska predavanja. S obzirom da nam je svima poznato da hrvatski jezik nije lagan za učenje, pogotovo ljudima kojima materinji jezik nije neki od slavenskih jezika, jasno je koliko je truda trebalo uložiti da se u tako kratko vrijeme svlada strani jezik na razini razumijevanja predavanja. Neizostavno se postavlja pitanje kako su Rolfovi roditelji gledali na sinovljevu odluku da nastavi školovanje u Zagrebu u ondašnjoj Jugoslaviji. Rolf je rekao da s tim nije bilo problema osim što su postavili uvjet da prije odlaska mora završiti vojni rok, što je on i učinio. Treba i napomenuti da su Rolfovi roditelji plaćali sve troškove studija jer je Rolf bio strani državljanin. Međutim, svako ljeto je odlazio raditi po gradilištima očeve tvrtke u Švicarskoj te je tako zarađivao novac za dodatne potrebe.

Rolf je studij shvatio vrlo ozbiljno što su u konačnici pokazivale i njegove ocjene. Diplomirao je u srpnju 1986. godine na konstruktorskom usmjerenju u predviđenom roku i to kao najbolji student u generaciji. Tako je uz studij dobio mogućnost i pravo da radi i na stručnim poslovima izrade kompjutorskih programa u Zavodu za tehničku mehaniku. Na takav način je najbolje pokazao što se sve može učiniti ako se to želi jer mu kao stranom državljaninu to sigurno nije bilo jednostavno. Iz tog vremena sjeća se putovanja za najbolje studente koje je organizirao fakultet po prostorima ondašnje Jugoslavije te ga je put tako odveo sve do Ohrida.

Po završetku studija 1986. godine zaposlio se je u Inženjerskom projektnom birou u Zagrebu kod dr. sc. Zlatka Šavora, kasnije profesora na Građevinskom fakultetu. Prof. dr. sc. Zlatko Šavor ga se i danas sjeća kao dobrog inženjera i čovjeka. Nakon nešto više od dvije godine rada u ovom birou, gdje je nadogrudio stečena znanja tokom studija i usvojio nova iz područja mostogradnje, odlučio se vratiti u Švicarsku.

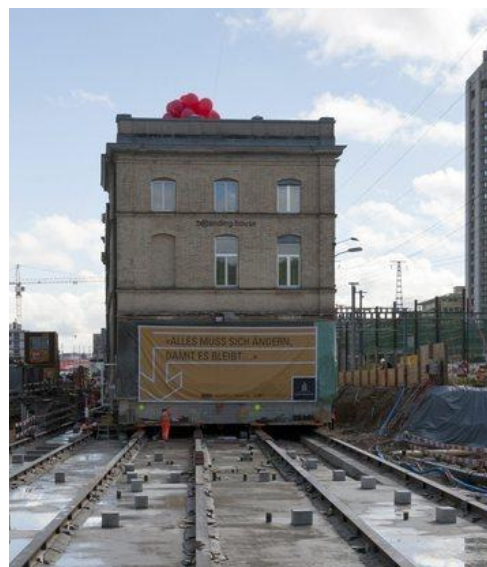
Premještanje Đavalje stijene teške oko 2000 tona

Rolf ništa ne prepušta slučaju
i uvijek je prisutan i na gradilištu

Po povratku zaposlio se na Švicarskim željeznicama u odjelu za mostove SBB u Luzernu gdje je radio razne poslove od projektiranja do održavanja. Tada se pojavio problem s kojim su se sretali mnogi naši diplomirani inženjeri. Naime, u Švicarskoj, kao i u još nekim zapadnoeuropskim zemljama, naša fakultetska diploma se priznavala samo kao diploma više škole. Međutim, poslodavac mu je na temelju njegovog znanja interno priznao visoku stručnu spremu i dao mu odgovarajuću plaću. Kako sam kaže, radio je sve poslove konstruktora kao tehnička podrška. Tu se zadržao nekoliko godina nakon čega je prešao raditi u očevu firmu, koja se etablirala u poslovima premještanja velikih objekata kao što su zgrade, mostovi i slično. Nažalost, nakon kratkog vremena koje je Rolf proveo zajedno radeći sa svojim ocem kao voditeljem firme, otac Josef je preminuo 1993. godine i od tada je Rolf prvi čovjek tvrtke koju i danas uspješno vodi. Danas ima 14 stalno zaposlenih jer su poslove reducirali samo na najzahtjevnije zahvate ove vrste te je vrlo važno da su zaposlenici vrhunski stručnjaci u svom poslu. Broj zaposlenih je varirao pa ih je u jednom razdoblju bilo i više od četrdesetak. Rade uglavnom poslove po Švicarskoj iako je ostvario i jednu zanimljivu suradnju s prof. dr. sc. Zlatkom Šavorom, kada je novoizgrađeni most u Mostaru na putu za aerodrom, koji je bio replika nekadašnjeg srušenog u ratu, trebalo najprije podići sa privremenih oslonaca i spustiti ga na konačnu poziciju na ležajeve.

Njegova firma premještala je mnogo velikih objekata od kojih ovdje izdvajamo samo nekoliko. Davne 1973. firma njegovog oca morala je premjestiti Đavolju stijenu tešku oko 2000 tona na novu lokaciju udaljenu oko 150 metara od izvorne pozicije i na visinsku razliku od 1,5 metara zbog gradnje cestovnog tunela Gotthard a golema stijena se nalazila upravo na trasi autoputa. Jedan od novijih projekata je prošlogodišnje pomicanje upravne zgrade tvornice strojeva Oerlikon. 122 godine stare zgrade dužine 80 metara i teške oko 6200 tona bile su pomaknute za otprilike 60 m na novu lokaciju. Iako su pripreme trajale 10 mjeseci, samo preseljenje zgrade trajalo je 17 sati odnosno cca 2 dana jer su se zgrade pomicala brzinom približno 5 m/sat. Prije ove zgrade najveća do tada koju je pomicala Rolfova firma bila je dugačka 40 metara. Riječ je o crkvi Saint Blaise na Neuenburgsee. Puno više o samoj tvrtki Iten AG, njihovim referencama, stručnom timu i viziji možete pronaći na web stranici <http://www.itenbau.ch/index.html>.

Upravna zgrada MFO (Maschinen Fabrik Oerlikon) dan prije početka pomicanja

Rolf i nadalje prati sve suvremene tokove u području kojim se bavi njegova firma i sada razmišlja o jačoj zastupljenosti kompjutorske tehnologije u svojim inženjerskim aktivnostima premještanja velikih objekata s jedne lokacije na drugu.

Kada jedan Švicarac završi Građevinski fakultet u Zagrebu, a u Švicarskoj postoje izuzetno jake i kvalitetne visokoškolske ustanove u području građevinarstva od stručnih studija preko fakulteta sve do čuvenog i nadasve poznatog ETH u Zürichu, neminovno se postavlja i pitanje kako ocjenjuje kvalitetu obrazovanja koja je tada bila na zagrebačkom

fakultetu. Treba podsjetiti čitatelje da je to bio stari dodiplomski 4,5 godišnji studij, koji se značajno razlikovao od današnjeg bolonjskog modela studija. Bilo je zaista lijepo čuti Rolfa kako govori o toj temi nadajući se da to nije kurtoazija. Bio je izuzetno zadovoljan obrazovanjem koje je stekao kao i znanjem kojim je baratao kao mladi diplomirani građevinski inženjer. Kad se vratio u Švicarsku i njegovi kolege su se iznenadili njegovim znanjem stečenim na jednom hrvatskom sveučilištu. Nije osjećao nikakvu razliku u znanju i stečenim vještinama između sebe i inženjera koji su završili druge visokoškolske ustanove u Švicarskoj pa i u odnosu na one koji su diplomu stekli na ETH u Zürichu. Dapače, mnogi su mu priznali da bolje poznaje švicarske propise nego oni koji su se školovali u Švicarskoj. Valja reći da se u to doba jedan dio kolegija u svom stručnom aplikativnom dijelu bazirao upravo na švicarskim normama SIA, posebno u području čeličnih konstrukcija, što je Rolfu bilo od pomoći pri povratku u Švicarsku. Ono što smatra određenim nedostatkom je relativno malo rada u laboratorijima te malo stručnog rada. Danas je fakultet daleko opremljeniji u laboratorijskom dijelu nego što je to bilo u doba Rolfovo studiranja. Značajna ulaganja su bila u osuvremenjivanje postojećih laboratorija i u osnivanje i opremanje novih tako da danas studenti značajno više vremena provode u laboratorijima nego ranije. Međutim, nedostatak inženjerske prakse u većem obimu prisutan u kvaliteti studiranja sredinom osamdesetih godina prošlog stoljeća i dalje egzistira. S time se bore danas i mnogi drugi fakulteti tehničkog područja.

Isto tako, danas se jako potiče svekolika mobilnost i studenata i nastavnika, a to i Rolf ističe kao jednu dodatnu kvalitetu. Naime, tvrdi da je to što je završio fakultet u jednoj drugoj zemlji, što je radio kao inženjer u dvije različite zemlje također rezultiralo njegovom širinom te da se vidi razlika u razmišljanju, radu i slično između onih koji su svoje školovanje i rad isključivo vezali uz jednu zemlju, u ovom slučaju uz Švicarsku, u odnosu na one koji su iskusili studij i/ili rad u i nekoj drugoj zemlji.

Zanimalo nas je i odakle tako dobar govorni hrvatski jezik i četvrt stoljeća nakon završenog fakulteta. To je naravno rezultat vremena provedenog u Hrvatskoj i prvog braka s našom državljankom s kojom je i poslije ostao u dobrim odnosima. Danas je u drugom braku sa suprugom Švicarkom i otac je dvoje djece kojima je sada 6 i 9 godina. Dok su djeca bila jako mala nisu puno putovali, ali sad su dovoljno velika, a Rolfova želja je da dođe u Zagreb sa svojom obitelji te da ponovno posjeti mjesta iz svojih studentskih dana. Nadamo se da će se tada susresti i sa svojim nekadašnjim kolegama i osnažiti veze iz tih vremena. Bit će to i lijepa prilika da posjeti fakultet na kojem je stekao diplomu i s kojom se očitno ponosi. Dogovorili smo i suradnju te će Rolf prvom prilikom održati predavanje iz područja djelokruga rada svoje visokospecijalizirane tvrtke za pomicanje i premještanje velikih objekata.

Manje ili više svi pamtimo svoje studentske dane kao jedno od najljepših i najbezbržišnjih dijelova života. Neke

generacije studenata su međusobno povezanije od drugih i bilo je zanimljivo čuti Rolfa održava li veze sa svojim bivšim kolegama. Nažalost, povremeno se čuje samo s jednim kolegom iz svoje generacije, mada mu je žao da tih kontakata nema više. Alumni udruga AMCA-FA će napraviti što može da se i u njegovoj generaciji te veze osnaže jer, kako kaže i sam Rolf, vrlo je važna umreženost nekadašnjih studenata što je i zadaća jedne alumni udruge. Uz to, profesionalno surađuje s jednim našim diplomiranim inženjerom elektrotehnike s kojim planira osnažiti kompjutorsko vođenje određenih poslova te je i na taj način ostao vezan uz ove naše prostore.

Moto Rolfove tvrtke je "Ništa nije nemoguće", a on je to dokazivao kroz cijeli svoj život. A nama je veliko zadovoljstvo da tako govori i radi upravo alumnus Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Jedan 'normalni' objekt kakav premješta firma Iten

Rolf Iten

Kad sam nazvao Rolfa i pitao da li me se sjeća, odgovorio je da me se jako dobro sjeća jer sam ga tada kao asistent na vježbama priupitao da li je možda Slovenac. Sad mi je rekao da mu je to tada bio najveći kompliment vezano uz njegovo znanje hrvatskog jezika jer je to bio znak da ga govori dosta dobro.

Ivica Džeba

Ponosan sam na nagrade koje sam dobio kao student, ali me još više veseli da sam se u Zagrebu uvijek osjećao kao kod kuće. Taj osjećaj su mi pružili svi Zagrepčani koje sam upoznao. Često me boli ovdje u Švicarskoj kad vidim kako se postupa sa strancima. Pogotovo iz aspekta uspjeha koji ima Švicarska zato što je često primala strance, koji su došli kao izbjeglice iz raznih zemalja.

Rolf Iten

Ivica Džeba

FINSKI MODEL OBRAZOVANJA

PREPOZNATLJIV BREND U SVIJETU

Obrazovni model uvijek treba sagledavati kao jednu cjelinu. Posebno se to odnosi na kvalitetu osnovnog i srednjeg obrazovanja, jer bez dobrih temelja teško je očekivati dobru, kvalitetnu i učinkovitu nadgradnju na fakultetima i akademijama. Često se i nastavnici na Građevinskom fakultetu nalaze u situaciji da moraju zaključiti da studenti ne raspolažu uvijek adekvatnim znanjima kako bi mogli bez problema pratiti fakultetsku nastavu. Iz tog razloga se u ovom broju 'Glasnika AMCA-FA' našao i ovaj tekst o finskom modelu obrazovanja, kojeg se u svijetu analizira s velikom pozornošću.

Prije deset godina, prema pisanju Jutarnjeg lista, najbolji obrazovni sustavi bili su mahom u anglosaksonskom svijetu: Velikoj Britaniji, Americi, Novom Zelandu, Australiji, Kanadi. Danas ponajbolje školstvo imaju Finska i nekoliko azijskih zemalja. Prema istraživanjima The Economist Intelligence Unit provedena između 2006. i 2010. godine finski edukacijski sustav je trenutno najbolji na svijetu. Rezultat je to 40-godišnjih sustavnih reformi u području obrazovanja. Zašto se upravo ovaj obrazovni sustav pokazao najbolji u odnosu na obrazovne sustave velikih i razvijenih zemalja, zna vjerojatno najbolje njegov tvorac Pasi Sahlberg. O svemu je napisao i knjigu "Lekcije iz Finske" koja je postala svjetski bestseller, a prevedena je i na hrvatski jezik. Obrazovanje Finaca u suprotnosti je sa strogo centraliziranim obrazovnim sustavima, gdje postoje stalne provjere znanja i brojčana evaluacija učenika.

Obrazovanu naciju nije moguće stvoriti silom. Treba saslušati učenike i nastavnike a za napredak je potrebna suradnja. 70-tih godina prošlog stoljeća, kad je Finska krenula u veliku reformu obrazovnog sustava, krenula je od spoznaje da je Finska mala zemlja pa je i proizvodnja mala, da su prirodni resursi vrlo skromni te da treba razvijati konkurentno gospodarstvo temeljeno na znanju. U Finskoj je 1970. god samo 7% stanovništva završavalo fakultet, a 14% ih je imalo srednješkolsku diplomu. Četrdeset godina kasnije broj fakultetskih obrazovanih popeo se na 38% odraslog stanovništva. Inače, u svijetu najviše ljudi s fakultetskom diplomom je u Kanadi.

Anegdota ispričana na jednom međunarodnom skupu o obrazovanju održanom u Bruxellesu kaže da atomska centrala ima 180 propisanih procedura, a sustav odgoja i obrazovanja 450.

Sve to treba promatrati u svjetlu ostalih okolnosti u kojima su se događale finske reforme. Naime, danas se u Hrvatskoj mnogi pozivaju na izraženu ekonomsku krizu koja postaje razlogom zašto se više novaca ne izdvaja za obrazovanje, znanost i istraživanja. Finsku je 1993. godine pogodila velika kriza. Nezaposlenost je dosegla 20%, BDP je pao za 13%, banкарство je bilo u rasulu, a javni dug postao je golem. Vlada je usmjerila sredstva na inovacije, a nije pomagala tradicionalne djelatnosti. Strategija se okrenula od tradicionalne drvne industrije prema visokim tehnologijama i mobilnim komunikacijama (Nokia). Uvedena je nova nacionalna politika konkurentnosti i

ubrzana je privatizacija tvrtki u vlasništvu države. Isto tako važno je bilo da su akumulacija i razvoj znanja postali glavna prekretnica koja je zemlju izvukla iz krize. Bruto izdaci za istraživanje i razvoj stalno su se povećavali. 1991. iznosili su 2%, 2003. su povećani na 3,5% a 2007. na 3,7% BDP-a i to u vrijeme dok je prosjek OECD-a bio između 2% i 2,3%. Obrazovanje se smatralo nužnim i na njega se gledalo kao na potencijalno ulaganje, a ne samo izdatak. Ovdje je bolje ne spominjati aktualne podatke u Hrvatskoj. Hrvatska je po izdvajanju za obrazovanje na europskom začelju, a u svakom novom proračunu ta je stavka sve manja i manja. U Danskoj unatoč krizi sljedećih godina povećavaju izdvajanja za obrazovanje shvaćajući koliko je taj proces važan. Za iduću godinu to se predviđa da će biti 4% BDP-a. Najveće dansko sveučilište u Kopenhagenu (60.000 studenata) jedno je od 15 najprestižnijih u Europi i među 50 u svijetu. Godišnji proračun mu iznosi oko milijardu dolara od čega, prema navodima HRT-a, 40% odlazi na plaće i materijalne troškove, za razliku od zagrebačkog gdje na plaće odlazi oko 92% znatno skromnijeg budžeta.

Pasi Sahlberg, jedan od tvoraca finskog obrazovnog sustava

U mnogim dijelovima svijeta sustavi javnog obrazovanja su u krizi. SAD, Engleska, Švedska, Norveška i Francuska samo su neke od zemalja koje nisu uspjele pružiti svoj djeci primjerenu mogućnost učenja. Finska pokazuje da postoji drugi put izgradnje uspješnog odgojno-obrazovnog sustava s pomoću rješenja koja se razlikuju od obrazovne politike vođene tržištem. Taj put je obilježen povjerenjem, profesionalnošću i odgovornošću.

U Finskoj ne postoji školska inspekcija, standardizirani kurikulum, odlučujuće vrednovanje učenika, odgovornost za uspjeh učenika utemeljen na testovima.... Finski sustav se temelji na nekim drugim načelima. Pitanja koja se stavljaju u središte kad se govori o obrazovnom sustavu u, na primjer, SAD-u, u Finskoj su se pokazala irelevantnim. Moglo bi se reći da je finski obrazovni sustav fokusiran na jednakosti i ravnopravnosti, a ne na elitizmu. Polazi se od teze da svako dijete mora imati jednake šanse za obrazovanje bez obzira na imovinsko stanje roditelja, njihov položaj u društvu ili geografsku pozicioniranost u odnosu na obrazovne ustanove. U usporedbi sa euroazijskim modelom učenja, gdje učenike potiču na dugotrajni rad u memoriranju činjenica, u Finskoj su domaće zadaće vrlo male i jako se puno vremena posvećuje kreativnom radu sa učenicima. U vrijeme silnih rangiranja škola, sveučilišta, časopisa i slično, u Finskoj nema lista najboljih škola ili najboljih nastavnika. Smatra se da glavni pokretač finskog obrazovnog sustava nije natjecanje nego suradnja. Sahlberg ne misli da bi finski model obrazovanja trebalo nametati svima, ali da svatko može izvući iz njega ono što mu najbolje odgovara.

Malo je poznato da je Pasi Sahlberg proveo godinu dana i u Hrvatskoj. Mnogo je godina proveo radeći kao obrazovni ekspert pri OECD-u, Svjetskoj banci i drugim međunarodnim organizacijama. Danas radi kao instruktor u području obrazovanja i godišnje obavi i stotinjak posjeta raznim obrazovnim institucijama širom svijeta. Kako piše Jutarnji list, Sahlberg je 2005. u Zagrebu bio voditelj tima Svjetske banke i s tadašnjim prosvjetnim vlastima je pregovarao o reformi hrvatskog školstva koju su iz Svjetske banke kanili poduprijeti sa 85 milijuna dolara. Njegova misija je ovdje naprasno prekinuta, ali o tome nije želio govoriti gostujući u HRT-ovoj emisiji Paralele u studenom 2012. godine. Navodno nije odgovarao tadašnjoj nomenklaturi koja je stvarala reformu. U predgovoru hrvatskom izdanju svoje knjige Sahlberg je napisao: "Moj cilj je pokazati vam da postoji drugi način poboljšanja kvalitete škola, a ne samo onaj koji često nailazimo u preporukama i prijedlozima međunarodnih ustanova, agencija i savjetnika hrvatskim vlastima. Knjiga nas isto tako upozorava da finske ideje i ideje drugih zemalja ne preuzimamo i ne primjenjujemo bez posebnog opreza..... Finska je u prošlosti puno naučila od Švedske, Njemačke i Sjedinjenih Država i vjerujem da i Hrvatska može mnogo toga naučiti od Finske. Ne postoji jedan razlog zbog kojeg je jedan obrazovni sustav uspješan ili neuspješan. Postoji mreža povezanih čimbenika - obrazovnih, političkih i kulturnih - koji u različitim situacijama različito djeluju."

Američki model obrazovanja je postao jako ranjiv u današnjem trenutku velikih ekonomskih kriza kada si sve manje ljudi može osigurati vrhunsko obrazovanje. I to u vrijeme kad se svi slažu u jednom, a to je da budući razvoj ovisi ponajprije o vrhunskom obrazovanju. Mnogi se u SAD-u slažu da trebaju krenuti u drastične promjene obrazovnog sustava. Međutim, upravo u anglosaksonskim zemljama čuje se i najviše kritika finskog obrazovnog sustava. I to se sve događa

26 ČINJENICA O FINSKOM OBRAZOVNOM SUSTAVU

1. Djeca kreću u školu sa 7 godina.
2. Nemaju ispite i domaće zadaće dok ne zađu u tinejdžerske godine.
3. Djeca ne dobivaju ocjene u prvih 6 godina svog obrazovanja
4. Postoji samo jedan standardizirani test i to za djecu s navršениh 16 godina.
5. Sva djeca, naprednija i manje napredna, uče u istim učionicama.
6. Finska troši na jednog studenta otprilike 30% manje novaca nego SAD.
7. 30% djece dobiva dodatnu pomoć u prvih 9 godina obaveznog osnovnog školovanja.
8. Dvije trećine učenika nastavlja studij na fakultetima (najviši postotak u Europskoj Uniji).
9. Razlike između najboljih i najlošijih učenika su najmanje na svijetu.
10. Razredi su ograničeni na 16 učenika kad se provodi istraživački rad.
11. 95% Finaca nastavlja obrazovanje poslije osnovne škole (17,5% više nego u SAD-u)
12. 43% Finaca se školuje u srednjim strukovnim školama.
13. Učenci u osnovnim školama imaju odmor u prosjeku 75 minuta dnevno (27 minuta u SAD-u)
14. Nastavnici provode u učionicama samo 4 sata dnevno, a dobivaju dva sata tjedno za svoj profesionalni razvoj.
15. Finska ima isti broj nastavnika kao New York ali daleko manji broj učenika.
16. Školski sustav u potpunosti financira država odnosno porezni obveznici.
17. Svi nastavnici moraju imati barem magisterij koji je potpuno financiran od strane države.
18. Nacionalni curriculum daje samo okvirne smjernice.
19. Nastavnici se biraju među 10% najboljih studenata.
20. U 2010. godini je predano 6600 prijava za 660 mjesta za obrazovanje na učiteljskim studijima (interes je veći nego za studij medicine ili prava).
21. Početnička učiteljska plaća nastavnika u Finskoj iznosila je 2008. godine 29.000 dolara (36.000 dolara u SAD-u)
22. Plaća srednješkolskog profesora je neznatno veća od prosječne plaće zaposlenih s fakultetskom diplomom (u SAD-u ta plaća doseže tek 62%)
23. Nastavnici se ne plaćaju po uspješnosti.
24. Nastavnici uživaju isti društveni status kao liječnici i pravnici.
25. Od 2001. godine do danas međunarodna standardiziranja vrednovanja pokazuju da su finska djeca u samom vrhu ili blizu njega u prirodnim znanostima, matematici i čitanju.
26. Unatoč svim razlikama između male Finske i velikog SAD-a, Finska pobjeđuje i male zemlje sa sličnim demografskim karakteristikama.

istovremeno kad se u nacionalne kurikulume drugih manjih zemalja usvaja najviše toga upravo iz anglosaksonskog obrazovnog sustava.

U tom svjetlu interesantna su se pitanja postavljala Sahlbergu u SAD-u prilikom predstavljanja njegove knjige. Najčešće se pitalo:

- Kako možete pratiti napredovanje učenika ako ih stalno ne testirate?
- Kako možete poboljšati obrazovanje ako nema odgovornosti za loše nastavnike i istovremeno nagrade za izvrsne nastavnike?
- Kako poticati konkurentnost?
- Kako angažirati privatni sektor u sufinanciranju?

Kako piše Ana Partanen, finska novinarka stalno nastanjena u SAD-u, u svim medijima se provlačila jedna fraza da je riječ o "intrigantnom modelu reforme školstva". Pravi šok u medijima izazvala je jedna Sahlbergova usporedba vezana uz obrazovnu politiku. Izjavio je da roditelji u Americi biraju školu za svoju djecu koja ima određenu kvalitetu i koju si roditelji mogu financijski dozvoliti. Rekao je da je to isto kao i na tržištu gdje biraš u trgovini predmet koji ti se sviđa, koji ima odgovarajuću kvalitetu i koji si cijenom možemo priuštiti. Dodao je da je slično i u Finskoj samo se odluka donosi bez "cjenovnog" predznaka jer je školovanje besplatno i jednako dostupno za sve! U Finskoj praktično ne postoji privatno obrazovanje. To je za Amerikance bila naprosto teško pojmiva izjava što je i shvatljivo. Sahlberg je ovo izjavio u New Yorku na Dwight School na kojoj obrazovanje košta svakog polaznika otprilike 35.000 dolara godišnje.

U Europi mnogi strahuju od amerikanizacije obrazovnog sustava. Javna sveučilišta tamo ne znače i besplatno studiranje. Tamo je školarina od 20.000 dolara na više, a poznata privatna su i dvostruko skuplja. Tako je na jednom od najprestižnijih sveučilišta samo školarina 55.000 dolara. U doba recesije država je i njima smanjila budžet, ali su to oni kao i drugi u svijetu nadoknadili povećanjem upisnine. Studenti na takvim sveučilištima završavaju studij s dugom u prosjeku većim od 27.000 dolara.

Što bi trebala napraviti Hrvatska sa svojim obrazovnim sustavom teško je odgovoriti. Prema pisanju Jutarnjeg lista Sahlberg je imao ozbiljnih primjedbi na tada aktualni HNOS. Smatrao je da ne prati najbolje svjetske prakse te da se radilo naopake. Hrvati su imali konkluziju, nedostajale su - premise. Upozoravao je da valja ići redom koji je ustaljen pri reformama obrazovanja - snimiti stanje, dogovoriti odgovarajuće strategijske odrednice, napraviti akcijski plan o tome tko, što, kada, u kojem roku, za koliko i za čiji novac treba napraviti. Isto tako, gostujući na HRT-u u emisiji *Paralele*, Sahlberg je izjavio da se odjednom mijenja i uvodi puno stvari: od državne mature do bolonjskog načina studiranja, i to sve bez jasno određenog smjera. Finska nije podlegla situaciji da se sa svakim novim ministrom mijenja sustav i slično. Dosljedno se razvija sustav

koji pogoduje svima. Ali jedan obrazovni sustav se ne može temeljito promijeniti za vrijeme jedne vlade. To je dugotrajan proces i u Finskoj traje kontinuirano zadnjih 40 godina. Finski obrazovni sustav se u cijelosti financira iz novca poreznih obveznika i nisu dopuštene privatne škole i fakulteti. Obrazovni sustav je tako pošteđen trenda marketizacije obrazovanja kakvo je iskusila većina europskih zemalja.

Bolonjski sustav, za koji se misli da je preslikan iz Velike Britanije, u toj zemlji se znatno fleksibilnije primjenjuje. Školarina na javnim fakultetima raste i iznosila je 1998. oko 1.000 funti, a danas se taj iznos penje i do 9.000 funti godišnje. Školarine su uvedene za vrijeme Tony Blaira. Na umjetničkim i humanističkim fakultetima plaće profesora se više neće plaćati iz državnog proračuna. Za razliku od Hrvatske, tamo čak cca 95% ljudi ne zna što je to Bolonja. Rade samo ono što im iz Bolonje odgovara. Zapravo, nitko nije propisao jedinstven format kako bi Bolonja trebala izgledati.

prof. emer. dr. sc. Nenad Bičanić sa Sveučilišta u Glasgowu
u emisiji *Paralele* 29.11.2012.

Za nadati se je da će i Hrvatska naći pravi put. Reforme su uvijek bolne, pogotovo ako su korjenite i dugotrajne. Sahlberg kaže da i u Finskoj mnogi nisu vjerovali da će reforma uspjeti i iznjedrili ciljeve koji su na početku bili postavljeni. Međutim, kaže da je važno imati ideju, imati san. Kenedy je sanjao da pošalje ljude na Mjesec, Martin Luther King je imao san o jednakosti ljudi bez obzira na boju kože.... I mnogi drugi ljudi imaju snove. Ali ih treba odsanjati u stvarnosti, a rezultati će tada biti vidljivi.

Naslovnica hrvatskog izdanja knjige Pasi Sahlberga koja je postala svjetski bestseller

EPITAF ANTIČKOM GRADITELJSTVU

Tempus edax rerum.
Omnia mutantur, nihil interit.

(Ovidius, „Metamorphoseon lib.“)

(Vrijeme je proždirač stvari.
Sve se mijenja, ništa ne propada)

Sjećanje na antiku ispunjava nas uvijek nekim patosom, divljenjem i ponosom radi slave velikana i zbivanja iz tih davnih vremena, ponekad samo uobličениh u mitove. Poznata je formula: *Grčka je kolijevka europske civilizacije i kulture*. Zato mi i danas s pijetetom posjećujemo tragove te pradavne prošlosti, slušajući pažljivo tumačenja profesionalnih stručnjaka i vodiča koji nam pokušavaju dočarati izgled, oblike i funkcije preostalih tragova te prošlosti, ponekad samo na ruševina nekog zida, stupa, ili napisa na fragmentima spomenika.

Ali postoji i druga strana medalje. Iako su u pravilu sve naše simpatije na strani slavne Helade i veličanstvenog Rima, povijesna je činjenica da su Grci, a pogotovo Rimljani bili veoma surovi narodi i da se unatoč svih svojih veleslavnih djela ne mogu osloboditi krivnje za bezbroj okrutnosti kakvih je malo u povijesti. Grci su gradili veličanstvene spomenike kulture, ali su bez oklijevanja nesmiljeno razorili Troju i pobili gotovo sve njene stanovnike. No, mi ih zbog toga ne osuđujemo već s uzbuđenjem čitamo Ilijadu i Odiseju! Zato neka ovo bude epitaf herojima i žrtvama koje su prouzročili naši antički favoriti.

Veliki arhitekti, urbanisti i drugi znani, i neznani stručnjaci su i u srednjem vijeku sagradili veličanstvene bazilike¹ i katedrale², dvorove, palače, pa i čitave gradove. No, velik broj i ovih spomenika okrutno je uništen, ili barem temeljito opljačkan, nerijetko od aktera novije i razvijenije kulture i civilizacije.

Među najstarijim gradovima koji se spominje još u Bibliji je **Jerihon** (arapski Eriha), gradić sjeveroistočno od Jeruzalema u pokrajini Kanaan, koju su Izraelci („odabrani narod!“) smatrali zemljom u kojoj teče med i mlijeko. Nakon oslobođenja iz egipatskog ropstva (12. st. prije n.e.) Izraelci su pod svaku cijenu htjeli osvojiti Jerihon i useliti se u tu obećanu zemlju. To im nije uspjelo jer nisu mogli srušiti zidine grada. Po instrukcijama Jahvea to su uspjeli urnebesno trubeći („jerihonska truba“!). Nakon sedmog obilaska grada zidovi su se sami srušili i oni su ušli u Kanaan. Bez obzira na vjerodostojnost ovog tumačenja, neosporna je jedino činjenica da je „odabrani narod“ totalno razorio grad, dakako, uz primjerene žrtve.

U Bibliji se također često spominju gradovi **Sodoma i Gomora** (židovski Sdom va Amora) iz najstarijeg razdoblja ljudske povijesti. U njima je vladao strašan razvrat i grijeh svake vrste, tako da su do danas ostali simbol grijeha i nepopravljivog razvrata. Ogorčeni Jahve uništio ih je vatrenom sumpornom kišom (vulkan?). Do danas još nije utvrđena točna lokacija tih gradova, iako neki povjesničari smatraju da je na tom mjestu nastalo-mrtno more.

Među najstarije biblijske građevine ubraja se i **Babilonski toranj** u Mezopotamiji (sada Irak), koga su namjeravali graditi do neba. Bio je visok 90 m. (prema Herodotu čak 200 m.), na 7 katova, a gradili su ga, navodno, Noini potomci ogorčeni na Jahvea zbog općeg potopa, ali zapravo zbog toga da se spase od eventualnog sljedećeg potopa. Gradnja je započela u 2. tisućljeću prije n.e., a graditelji su bili iz raznih plemena pa se nisu međusobno razumjeli. To Biblija tumači kao mudar Jahveov čin „miješanje jezika“ kako bi ih spriječio u tom naumu. Sličan motiv nalazimo i u srednjoj Americi gdje Inke grade tornjeve da se spase od poplava (Montezuma, Xelhar, Thorno), kao i među nekim plemenima u Africi. Veliki Duh ruši takve tvorevine munjom (vulkanom?). U svakom slučaju građevine su uništene.

1. Bazilika: (βασιλική οικία-kraljevska dvorana).

2. Katedrala: (κάθεδρα-stolica, stolna crkva, sjedište biskupa)

Jeruzalemski hram, Jahvina kuća („Betel“) na Svetom brdu Sionu (odatle i „cionizam“, naziv za nacionalni pokret), najveće je i najstarije židovsko svetište. Gradio ga je kralj Salomon oko 1000. god prije n.e. Hram je imao vanjsko i unutarnje svetište („dvorište“) tlocrtnne veličine 30X30 m, visoko 15 m., obloženo cedrovinom, a u sredini Svetište nad svetištima, gdje je bio pohranjen zlatni zavjetni kovčeg. Najprije ga je srušio babilonski kralj Nabukodonosor 586. god., ali je ubrzo rekonstruiran, da bi ga definitivno razorio rimski car Tit Flavije 77. n.e. To je ujedno i kraj stare židovske države.

Troju, silno utvrđen veličanstveni grad u kojem je vladao kralj Prijam sa sinovima Hektorom i Parisom Grci su bezuspješno osvajali punih 10 godina u Trojanskom ratu (negdje od 1.350. do 1.100. prije n.e.). Napokon su ga osvojili lukavstvom, uguravši u grad drvenog konja kao tobožnji poklon u znak pomirenja. No on je bio pun grčkih vojnika koji su potajno otvorili ulazna vrata grada u koji je zatim nahrupila grčka vojska i potpuno uništila i spalila grad, a sve stanovnike (oko 200.000) pobila ili odvela u ropstvo.

Kartaga, fenički grad na sjeveru Afrike (današnji Tunis) vrlo bogat, razvijen i silno utvrđen, bio je najjači neprijatelj i najveći konkurent Rimljanima na Sredozemlju. Tu su Kartažani osnovali brojne kolonije i osigurali značajnu premoć i utjecaj na Siciliji i Sardiniji, i kontrolu trgovine na Mediteranu, sve do obala Male Azije. Zbog toga su Rimljani vodili teške i dugotrajne ratove (punski ratovi!) s tim najmoćnijim konkurentom koji im je ugrožavao dominaciju u tom osjetljivom geografsko strateškom području. Često se citira kako je vrlo ugledni rimski senator Caton (Katon) završavao sve svoje govore u Senatu ovim riječima: Ceterum censeo, Carthaginem delendam esse – (Uostalom smatram da Kartagu treba razoriti). Bezuspješno su vodili dva iscrpljujuća rata da bi konačno u III. Punskom ratu (149-146.) pod vodstvom Publija Kornelija Scipiona (poznat pod nazivom Scipion Afrički) osvojili i potpuno razorili taj bogat i silno utvrđen grad, poubijali ili odveli u roblje gotovo svih 250.000 njegovih stanovnika. Uskoro nakon toga, iste godine (146.god.) taj isti Scipion je kod Leukopetre (blizu Korinta) sasvim porazio i udruženu grčku armiju Peloponeskog saveza i razorio Korint, pa Grčka i Makedonija postaju rimske pokrajine. **I tu je kraj antičke Grčke.** Obično se kaže **da su Rimljani osvojili Grčku oružjem, a Grčka Rim kulturom.**

Među najslavnija djela ljudskog stvaralaštva ubraja se tzv. **sedam svjetskih čuda.** To su:

I. Egipatske Piramide u Gizi (oko 2.550. god. prije n.e.), među najstarijim, gotovo sasvim očuvanim spomenicima sagrađenih ljudskom rukom. Najveća i najpoznatija je Keopsova piramida. Ispred piramida nalazi se sfiga lava s glavom faraona Kefrena, duga 73 m, visoka 20 m, isklesana iz jednog kamenog bloka. Projektanti, izvođači i način izgradnje ovih čudesnih spomenika uglavnom su nepoznati, ali bi i njihovo rušenje bio nemogući zadatak.

II. Semiramidini viseći vrtovi u Babilonu (oko 600. god. prije n.e.). Semiramida je bila asirska kraljica, čudesno lijepa kćerka božice Ištar- osnivačica Babilona (oko 800. god. pr.n.e.). Arhitekti, izvođači, način izgradnje i propast tih veličanstvenih građevina uglavnom su obavijeni tajnovitim mitološkim pričama.

III. Zeusov kip u Olimpiji (oko 440. prije n.e.) izradio je najslavniji grčki kipar Fidija od zlata i bjelokosti i postavio u Zeusovom hramu Olimpiji, koji je izgradio u gradiću Elidi arhitekt Lebon. Kip je stajao na ogromnom postolju, 6,5 m. širokom i 1 m. visokom, ukrašenom brojnim rezbarijama, figurama sfiga, tako da je postolje izgledalo atraktivnije od samog kipa visokog do stropa 14 metara. Olimpija je inače bila svetište-hram u gradiću Elidi posvećen vrhovnom bogu Zeusu, kome su se u čast priređivale olimpijske igre. Prve su se odigrale 776. godine prije n.e. i od tada Grci počinju računati vrijeme. Ovaj grandiozni kip htio je car Kaligula (oko 30. god p.n.e.) prenijeti u Rim, ali su se prilikom demotaže slomile skele i plan nije uspio. Konačno je prebačen u Konstantinopol i uništen u požaru 412.godine.

IV. Mauzolej u Halikarnasu, grobnicu kralja Mauzola (oko 350. god prije n.e.) sagradili su graditelji Satir i Pitej, a dekorirali skulpturama kipari Leohar i Skopas.. Halikarnas je bio grad u Kariji (Mala Azija). Razorio ga je Aleksandar Veliki.

V. Artemidin hram u Efezu (oko 350. prije n. e.) dugačak 115 m., širok 55 m. sagradila je Artemida, Zeusova kćerka, božica lova, šuma i mjeseca koju su osobito štivali u Efezu. Hram je bio na 127 mramornih stupova visokih po 18 m. u. Gradio se na močvarnom tlu i zato su graditelji radi stabilizacije terena nasuli ogromnu količinu drvenog ugljena. Gradnja je trajala, navodno, 120 godina. Graditelji su nepoznati, a 366. god. prije n.e. zapalio ga je neki Herostrat kako bi stekao vječnu slavu –u čemu je i uspio

VI. Kolos na Rodosu (oko 300. god. prije n.e.), visok oko 35 m. gradio je 12 godina graditelj Hares iz Linda, a srušio potres. Ostaci su pali u more gdje ih je pokupio neki trgovac i odnio na stotinjak deva.

VII. Aleksandrijski svjetionik Faros visok oko 120 metara sagradio je oko 280. god. prije n.e. graditelj Sokrat iz Knida. Na vrhu su bila montirana ogromna konkavna zrcala (koja je izumio Arhimed), koja su reflektirala svjetlost na udaljenost od 50 km. Navodno su pomoću tih zrcala mogli spaliti neprijateljske brodove koji su ih namjeravali napasti. Svjetionik je stradao u potresima od kojih je prvi bio krajem prvog, a četvrti i posljednji u 14. stoljeću n.e. Na ruševinama tog kolosa Turci su u XV. st. n.e. sagradili utvrdu Qait Bey³⁾

Bezbrojnim građevinama u Grčkoj trebalo bi posvetiti posebnu pažnju, ali to ovom prilikom nije moguće, pa ćemo se osvrnuti samo na Akropolu i njene građevine. Nakon burnih i brojnih ratova s Perzijancima (na pr. legendarna bitka kod Maratona, ili Termopilski klanac s herojem Leonidom, itd.), na vlast stupa Periklo (500-439), slavni političar i vojskovođa koji je okupio elitu grčke kulture, znanosti i umjetnosti: filozofe, literate, arhitekta, kipare, graditelje (Platon, Anaksagora, Sofoklo, Herodot, Eshil, Euripid, Fidija, Iktin, Kalikrat, Mnesiklo, Lebon, Miron, Poliklet i dr.) i tada nastupa tzv „zlatno doba Grčke“. Periklo naređuje arhitektu Kalikratu i najslavnijem kiparu Fidiji da projektiraju i na platou Akropolole, (ἄκρόπολις = gornji grad), 70-tak m. visokoj stijeni, površine oko 3 hektara, izgrade 20-tak građevina s Partenonom, veličanstvenim hramom atenske zaštitnice, božice Atene-Nike (Νίκη = pobjeda). U taj veličanstveni hram Fidija je smjestio svoj 13 m. visok kip božice Atene od zlata i bjelokosti. Arhitekti Mnesiklo i Filoklo izgradili su raskošno stubište kojim se ulazilo u Partenon. Osim Partenona osobito se isticao Erehtej, hram posvećen Posejdonu, čiji je južni arhitrav nosilo 6 djevojaka-karijatida.

Sudbina Akropole i njenih građevina uistinu je tragična. Partenon je najprije pretvoren u kršćansku crkvu, zatim su mu Turci (u XV.st.) prigradili minaret i pretvorili u mošeju. U XVII.st. Venecijanci su u njemu uskladištili barut (mислеći da je tu najsigurniji!), no ipak je zalutala granata zapalila barut tako da je Partenon u strašnoj eksploziji skoro sasvim razoren. Konačno je lord Elgin u XIX. st. skinuo, pokupio i odnio u engleske muzeje preostale dragocjenosti slavnog spomenika. Danas je to još samo slavna i tužna ruševina...

Tako su od svih antičkih spomenika ostale do danas **sačuvane u izvornom obliku jedino piramide u Gizi**, jer te „planine“ sagrađene ljudskom rukom doista nije bilo ni na koji način moguće mijenjati ni micati. Računa se da je u razdoblju jedva dužem od stotinu godina u velike piramide ugrađeno desetine milijuna kamenih blokova, od čega su osobito zapanjujući „kiklopski kvadri“ u Kefrenovoj piramidi. U najvećoj, Keopsovoj piramidi, ugrađeno je oko 700.000 vapnenačkih kvadara i oko 1 milijun kubičnih metara najfinije izglacanih blokova za kose zidove itd. Poznato je da su se razni pljačkaši i avanturisti uspjeli probiti u unutrašnjost nekih piramida i opljačkati grobove i kojekakve dragocjenosti. No one još uvijek stoje i vjerojatno će stajati kao vjekovna tajna.

Smatra se da je velikim dijelom očuvan i u upotrebi još i **rimski hram Panteon**, sagrađen od 35-27.god. za vrijeme cara Augusta pod rukovodstvom Augustova zeta Marca Vipsanija Agripe koji je bio zadužen za obnovu Rima. Hram ima promjer kružne podnice 43,3 m., a visina čitave zgrade je također 43,3 m, ali tako da se na 8 masivnih lukova uzdiže najveća ikad sagrađena zidana kupola. Na vrhu kupole nalazi se otvor (okulus) radi strujanja zraka, promjera 9 metara.

I to je uglavnom sve! Ostala „svjetska čuda“ i najvrednija dostignuća antičke kulture na ovaj ili onaj način su uništena i netragom nestala. Najveći broj ovih spomenika uništen je u ratnim razaranjima u čemu svakako predvodi Troja i Kartaga. Rim je zadesila drugačija sudbina. Veliko bogatstvo i svjetska slava koju je Rimu donio Oktavijan Augustus nakon pobjede nad Antonijem i Kleopatrom doveli su do slabljenja političke, socijalne i vojne discipline. Pobune robova, masovna korupcija, nemoral i razne financijske i političke spletke bitno su umanjile autoritet i efikasnost provođenja vlasti na ogromnom području rimskog imperija. Sa svih strana pojavile su se horde barbara (Gota, Vizigota, Vandala, Sveva i drugih). Prvi su prodrli u Rim Vizigoti 410. godine i temeljito ga opljačkali. Uskoro su to isto učinili i Vandali, a zatim Goti. Njihov vođa **Odoakar** uz odobrenje Konstantinopola proglasio se kraljem Italije, i tako je veliko rimsko carstvo službeno prestalo postojati. Cjelokupni rimski imperij podijelio se na Istočno carstvo sa sjedištem u Konstantinopolu (Carigradu) i Zapadno rimsko carstvo sa sjedištem u Rimu.

Time je jedna je velika povijesna epoha završena. Međutim, sve do naših dana zbivaju se svojevrsne reprize antičkih katastrofa. Ako ne dovodimo u pitanje uvjerenje da su antička Grčka i Rim doista temelji i rasadište europske civilizacije i kulture, onda nije pretjerano neutemeljeno, ili suviše cinično tvrditi da su Troja, Kartaga, Atena, Korint itd. prototipovi Varšave, Staljingrada, Londona, Vukovara, Dubrovnika i sličnih pojava XX. stoljeća kojima smo svjedoci!?

3. Standardni popis „sedam svjetskih čuda“ opisao je Antipatras iz Sidona oko 150.god..Izostavio je mnoge spomenike iz Rima (na pr.koloseum, Karakaline terme i sl.), jer mu kao „orijentalcu“ iz Libanona vjerojatno nisu bili dovoljno poznati ni atraktivni.Takvih popisa i „čuda“ ima još mnogo.

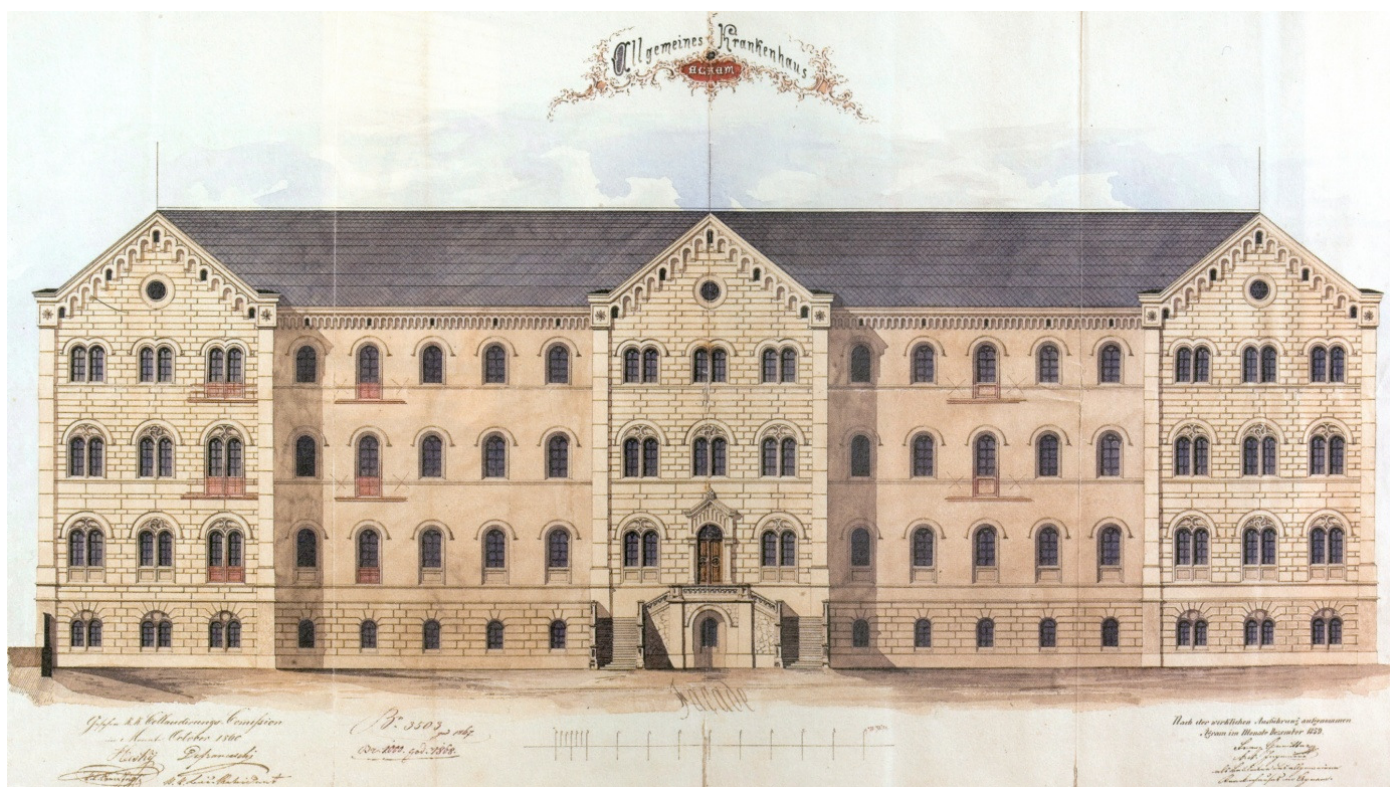
SVEUČILIŠTE U
ZAGREBU

ZGRADA REKTORATA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Zgrada u kojoj je danas smješten Pravni fakultet i rektorat Sveučilišta u Zagrebu dugo vremena predstavlja sveučilišni simbol i prva je vizualna asocijacija na Sveučilište u Zagrebu svakom sadašnjem ili bivšem studentu kao i građaninu grada Zagreba. Međutim, tako nije bilo oduvijek. Dapače, početak njenog postojanja vezan je uz mnoge kontroverze, prijepore, svade, politiziranja...

Zgrada je sagrađena prije nešto više od 150 godina za 320.000 forinti i dosta dugo je bila simbolom omraženog Bachovog apsolutizma. Trebalo je proteći mnogo vremena prije nego što je revalorizirana njena prava vrijednost u povijesnom i urbanističkom kontekstu. Zgradu je projektirao 1856. bečki arhitekt Ludwig von Zett(e)l (1821.-1891.) i to kao Opću zemaljsku bolnicu Kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije.

Nacrt južnog pročelja zgrade Opće zemaljske bolnice 1860.

Odmah iza toga započela je i njena gradnja. Za građevinare je interesantno da je temeljena na hrastovim pilotima. Smatralo se da je bolnica na nepovoljnoj poziciji u tada posve neurbaniziranom području. Završena je dvije godine kasnije i odmah je, još kao poluopremljena bolnica, počela primati ranjenike. Naime, u doba završetka gradnje bolnice Monarhija je ušla u rat sa Sardinijom i Francuskom i uskoro doživjela teške poraze, što je rezultiralo velikim brojem

Pogled na zgradu tadašnje bolnice te na dio grada oko nje 1864. godine

Pogled na pročelje zgrade 1864. godine dok je još postojala ograda, koja je srušena 1882. zbog spajanja ulice Marovske (današnja Masarykova) i Prilaza (Gjure Deželića). Lijevo se vidi još uvijek otvoreno korito potoka Tuškanac.

Od 1872.-1890. na trgu ispred zgrade održavao se stočni sajam a na sjevernom dijelu trga prodavao se građevinski materijal

1912. prema prijedlogu Hugo Fischera povezana sa zgradom Hrvatskog narodnog kazališta Meštrovićevim Zdencom života.

Zgrada Rektorata živjela je relativno postojano sve do 1958. godine kada trojica arhitekata Rašica, Turina i Vitić propitkuju namjenu izgrađenih blokova u tom dijelu grada. Postojala je ideja čak da se zgrada sruši i zamijeni novom.

ranjenika. Uskoro bolnica nije imala dovoljno pacjenata, a smatralo se i da je na lošoj poziciji pa se tražila njena prenamjena. Bilo je ideja da se u nju smjesti i ludnica, vojarna ili Jugoslavenska akademija znanosti i slično, ali se od toga odustalo. Kako piše Milan Šenoa, sveučilišni profesor i sin književnika Augusta Šenoe, u ovoj zgradi je 1864. godine održana gospodarska izložba, a od 1866. do 1882. godine u nju je bila smještena Državna tvornica duhana.

U isto vrijeme intenzivno se pokušava naći rješenje za smještaj Sveučilišta. Najviše 'prihvatljivih' lokacija bilo je na Gornjem gradu ili u blizini Zrinjskog trga. Ipak, nakon preseljenja Tvornice duhana u novu zgradu u Klaićevoj ulici, Sveučilište se useljava u današnju zgradu 1882. tražeći istovremeno da se uredi trg ispred zgrade, koji je služio za sajmišne potrebe, a u produžetku današnje Frankopanske ulice bilo je još otvoreno korito potoka Tuškanac. Zatraženo je tada također da se trg ispred zgrade nazove Sveučilišni trg što je i učinjeno u ljeto 1888. godine. U to vrijeme i nešto kasnije niču oko trga građevine koje i danas predstavljaju njegov identitet: zajednički dom gimnastičkog društva "Hrvatski sokol" i pjevačkog društva "Kolo", Hrvatsko narodno kazalište, Hrvatski učiteljski dom, Obrtna škola, Prosvjetna palača itd. Imajući ideju oblikovanja kampusa, oko trga i u blizini zgrade Sveučilišta građene su i druge zgrade u funkciji sveučilišnog djelovanja: Sveučilišna i nacionalna knjižnica te Kemijski i Fizikalni institut. Tu je trebala biti i reprezentativna palača Narodnog muzeja, ali ona nije nikada sagrađena. Međutim, kampus nije nikada zaživio zbog uskogrudnosti gradskih vlasti, koje su htjele izvući što veću materijalnu korist od golemog gradskog zemljišta. Tako je na Mažuranićevom trgu ostvaren samo dio programa zamišljenog sveučilišnog centra.

Kasnije je radeno oblikovanje trga u svojoj razini. Zgrada Sveučilišta je 1911. i

Pogled na Frankopansku ulicu i jugozapadni dio zgrade 1906. kad je Zagrebom prometovao tramvaj s konjskom zapregom

Izložbeni pčelinjak u dvorištu zgrade Sveučilišta 1891.

Današnji izgled zgrade

Međutim, to se ipak nije dogodilo. Od 1962. godine "pod blagotvornim dodirom arhitekta Jurja Denzlera zgrada bilježi novu fazu" kako je u svojoj knjizi o zgradi Rektorata navela Snješka Knežević.

Tako je zgrada, koja je imala burnu prošlost i različite namjene, ostala na svom centralnom mjestu na sjevernoj strani današnjeg Trga maršala Tita unatoč čak nekoliko pokušaja njenog rušenja. Tako i dalje predstavlja vizualni simbol Sveučilišta u Zagrebu.

Nalazi se stilizirana u žigu Sveučilišta u Zagrebu, na memorandumima svih sveučilišnih akata, na koricama je svakog studentskog indeksa, na njihovim diplomama te kao takva predstavlja stalni podsjetnik na višestoljetnu tradiciju visokog školstva u Zagrebu i Hrvatskoj.

Trg ispred zgrade rektorata Sveučilišta u Zagrebu mijenjao je tokom vremena i namjenu i imena. Nakon što je sajmište 1872. preseljeno na prostor ispred zgrade rektorata s današnjeg Zrinjevca, koji se počeo uređivati u perivoj, taj prostor je nazvan jednostavno Sajmište. A tada su tokom vremena slijedila preimenovanja pa se tako i danas često pojavljuje inicijativa o potrebi preimenovanja ovog trga. Promjena naziva se dogala kako slijedi:

- 1888. Sveučilišni trg
- 1922. Wilsonov trg
(po američkom predsjedniku)
- 1930. Trg kralja Aleksandra
- 1938. Kazališni trg
- 1941. Trg I.
- 1946. Trg maršala Tita

Priradio Ivica Džeba na temelju:

- Snješka Knežević: *Zgrada Sveučilišta u Zagrebu - Postojanost i mjene, Monografija, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 2010.*
- Ljubomir Škrinjar: *Od Ilice do Save, portal Hrvatskog kulturnog vijeća*

Izdavač: Hrvatska udruga diplomiranih inženjera Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu AMCA-FA, 10000 Zagreb, Ulica fra Andrije Kačića Miošića 26. **Predsjednik Udruge AMCA-FA:** prof. dr. sc. Ivica Džeba **Uređivački odbor:** prof. dr. sc. Ivica Džeba, Nedjeljka Čengija, dipl. inž. građ., Jasna Štambuk Matić, dipl. inž. građ., Damir Milobara, dipl. inž. građ., Narcisa Friebe, dipl. inž. građ. **Glavni urednik i tehnička obrada:** prof. dr. sc. Ivica Džeba. **Adresa Uredništva:** AMCA-FA, Građevinski fakultet, 10000 Zagreb, Ulica fra Andrije Kačića Miošića 26. **Tel./Fax:** 01/4639-427 **E-mail:** ivci@grad.unizg.hr. **Adresa na internetu:** www.grad.unizg.hr/amca. Glasnik je besplatan. Tiraža: 1200 primjeraka. Tisak: «Tiskara Zelina» d.d., Katarine Krizmanić 1, Sv. Ivan Zelina.